

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høringsnotat

**Forslag til ny forskrift om høyere yrkesfaglig
utdanning og endringer i fagskoleloven om
læringsmiljø m.m.**

17. april 2026

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	Bakgrunn.....	4
1.2	Overordnet om forslaget.....	5
2	Akkreditering, kvalitet og tilsyn.....	6
2.1	Dagens regler.....	6
2.2	Departementets vurdering og forslag.....	7
2.2.1	Ny struktur.....	7
2.2.2	Akkreditering av utdanning.....	7
2.2.3	Akkreditering av fagområde.....	11
2.2.4	Akkreditering av institusjon.....	12
2.2.5	Kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid ved fagskolene.....	12
2.2.6	Saksbehandling ved akkreditering og tilsyn.....	13
2.2.7	Overtredelsesgebyr.....	17
2.2.8	Oppsummering.....	17
3	Opptak.....	17
3.1	Dagens regler.....	17
3.2	Departementets vurdering og forslag.....	19
3.2.1	Språk og struktur.....	19
3.2.2	Unntak fra offentlige fagskolers plikt til å delta i det samordnede opptaket.....	19
3.2.3	Reservasjon av studieplass (utsatt studiestart).....	20
3.2.4	Tilbud om ledige studieplasser etter det ordinære opptaket.....	21
3.2.5	Poengberegning ved rangering av søkere.....	22
3.2.6	Andre forslag.....	23
3.2.7	Oppsummering.....	24
4	Politiattest.....	25

4.1	Dagens regler.....	25
4.2	Departementets vurdering og forslag	25
5	Skikkethetsvurdering	28
5.1	Dagens regler.....	28
5.2	Departementets vurdering og forslag	29
6	Godskriving og fritak (faglig godkjenning).....	32
6.1	Dagens regler.....	32
6.2	Departementets vurdering og forslag	32
7	Grader, vitnemål og karakterer.....	34
7.1	Dagens regler.....	34
7.2	Departementets vurdering og forslag	34
8	Generell godkjenning av utenlandsk utdanning.....	37
8.1	Dagens regler.....	37
8.2	Departementets vurdering og forslag	38
9	Andre endringer i fagskoleloven.....	39
9.1	Læringsmiljø.....	39
9.1.1	Dagens regler	39
9.1.2	Departementets vurdering og forslag.....	40
9.2	Regnskap og revisjon	42
9.3	Tilbaketrekking av institusjonsakkreditering ved økonomisk tilsyn med private fagskoler	42
9.4	Endre begrep til akkrediteringsmyndighet.....	43
10	Økonomiske og administrative konsekvenser	43
11	Forskriftsspeil	43
12	Forslag til ny forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning.....	49
13	Forslag til endringer i fagskoleloven	66

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til ny forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning og forslag til enkelte endringer i lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven).

Bakgrunnen for forslaget til ny fagskoleforskrift er et behov for å gjøre dagens regler om akkreditering, kvalitet og tilsyn mer oversiktlig og lettere tilgjengelig. Departementet har fått innspill fra sektoren om at det er vanskelig å orientere seg i regelverket som i dag er fordelt på forskrift 11. juli 2019 nr. 1005 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) og forskrift 23. april 2020 nr. 853 om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoletilsynsforskriften). I *Meld. St. 11 (2024–2025) Fagfolk for en ny tid – med høyere yrkesfaglig utdanning* (fagskolemeldingen) varslet derfor regjeringen at disse to forskriftene vil bli slått sammen.

I fagskolemeldingen varslet regjeringen også en gjennomgang og videreutvikling av kriteriene for akkreditering av fagskoler. En slik gjennomgang og videreutvikling er ikke en del av denne høringen, og departementet foreslår derfor bare noen få materielle endringer i reglene om akkreditering. Målet med høringen er å forenkle reguleringen slik at det blir lettere for fagskolene og studentene å finne fram i regelverket, uten å gjøre større materielle endringer. Forslagene tilknyttet reglene om akkreditering, kvalitet og tilsyn går derfor ut på å endre kapittelinnstillingen, oppbygningen av flere av paragrafene, fjerne regler som allerede følger av annen lovgivning (dobbelregulering) og andre språklige endringer for å tydeliggjøre gjeldende rett.

Departementet har også gjennomgått reglene om de andre temaene som fagskoleforskriften dekker i dag, med mål om å gjøre reglene lettere tilgjengelig. Det gjelder regler om opptak, politiattest, skikkethetsvurdering, nasjonal klagenemnd for høyere yrkesfaglig utdanning, godkjenning av utenlandsk utdanning, godskrivning og fritak, grader, vitnemål og vurderinger. Som en del av denne gjennomgangen, har departementet sett behov for å foreslå noen materielle endringer, som det etter departementets vurdering er tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å gjennomføre nå. Se nærmere vurderinger og forslag til endringer av de ulike reglene i punkt 2 til 8.

I fagskolemeldingen varslet regjeringen at den vil vurdere å endre regelverket for å kunne gi søkere med ulik bakgrunn opptak til fagskoleutdanning. Denne vurderingen er ikke en del av høringsnotatet.

I fagskolemeldingen fremmet regjeringen forslag om å åpne for en ny yrkesfaglig søyle i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), hvor høyere yrkesfaglig utdanning kan tilbys på nivå 6 og 7, i tillegg til nivå 5. Stortinget har gitt tilslutning til forslaget. Departementet jobber med å følge opp dette og utreder blant annet forslag til nødvendige endringer i regelverket. Den utredningen er imidlertid ikke en del av denne

høringen og det er følgelig ingen forslag til materielle endringer i regelverket for å innføre den nye søylen i denne høringen. Departementet vil på et senere tidspunkt sende på høring forslag til endringer i regelverket som innfører den nye søylen. Det er oppdatert informasjon om arbeidet med videreutvikling av NKR på regjeringen.no.¹

Underveis i arbeidet har departementet sett behov for å foreslå å flytte enkelte regler fra forskrift til lov, og gjennomføre noen endringer parallelt i lov og forskrift.

1.2 Overordnet om forslaget

Departementet foreslår følgende kapitteinndeling i ny fagskoleforskrift:

1. Akkreditering, kvalitet og tilsyn
2. Opptak
3. Politiattest
4. Skikkethetsvurdering
5. Faglig godkjenning, karakterer, grader og vitnemål
6. Generell godkjenning av utenlandsk utdanning
7. Nasjonal klagenemnd for høyere yrkesfaglig utdanning
8. Fagskolers behandling av personopplysninger
9. Ikrafttredelse

Forslaget til ny fagskoleforskrift innebærer i hovedsak strukturelle og språklige endringer i framstillingen av reglene, sammenlignet med dagens fagskoleforskrift og fagskoletilsynsforskrift. Det er i tillegg foreslått noen materielle endringer i reglene. Se nærmere omtale av forslagene i punkt 2 til 8.

Departementet har gjennomgående foreslått å bruke «utdanning» der det ut fra konteksten er klart at det er tale om høyere yrkesfaglig utdanning, også der det i dagens fagskoleforskrift og fagskoletilsynsforskrift er brukt «fagskoleutdanning». Der det ut fra sammenhengen ikke nødvendigvis er klart om det er snakk om «høyere yrkesfaglig utdanning» eller «høyere utdanning» er disse uttrykkene brukt i stedet for kortformen «utdanning».

Departementet foreslår ingen endringer i reglene om den nasjonale klagenemnda for høyere yrkesfaglig utdanning. Disse reglene ble nylig gjennomgått og endret med virkning fra 1. august 2025. Departementet foreslår å videreføre reglene uendret i kapittel 7 i ny fagskoleforskrift. Departementet foreslår heller ingen endringer i reglene om behandling av personopplysninger, som i dag står i fagskoleforskriften § 4 og § 5. Innholdet i § 4 videreføres i et eget kapittel 8 om fagskolenes behandling av personopplysninger, mens §

¹ <https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/fagskoleutdanning/artikler/videreutvikling-av-nasjonalt-kvalifikasjonsrammeverk-for-livslang-laring-nkr/>

5 om behandling av personopplysninger i det samordnede opptaket videreføres i kapittel 2 om opptak.

Departementet foreslår å flytte enkelte bestemmelser fra fagskoleforskriften til fagskoleloven. Det gjelder begrensningene i klageordningen for NOKUTs vedtak om akkreditering og tilsyn, bestemmelsen om særskilt skikkethetsvurdering og bestemmelsen om at studenter med merknad på politiattesten ikke har rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudier før det er fattet vedtak i saken.

Departementet foreslår også å oppdatere fagskolelovens bestemmelse om læringsmiljø og at begrepet læringsmiljø defineres i loven. I tillegg foreslår departementet å erstatte begrepene «godskriving» og «fritak» med samlebetegnelsen «faglig godkjenning» og enkelte andre oppdateringer og mindre rettinger i loven. Departementet tar sikte på å fremme forslagene til endringer i fagskoleloven i en lovproposisjon våren 2027 med sikte på at endringene kan tre i kraft 1. august 2027.

Departementet tar sikte på at den nye fagskoleforskriften trer i kraft i 2027. For å redusere risikoen for komplikasjoner i tilknytning til opptak til utdanninger, vil departementet vurdere behovet for delt ikrafttredelse, eksempelvis slik at reglene om opptak trer i kraft 1. januar, mens resten av forskriften trer i kraft samtidig som lovendringene 1. august.

I punkt 11 har departementet laget et speil som viser en oversikt over sammenhengen mellom den nye fagskoleforskriften og dagens fagskoleforskrift og fagskoletilsynsforskrift. Speilet skal gjøre det lettere å finne fram til tidligere regulering for eventuell sammenligning med ny fagskoleforskrift.

2 Akkreditering, kvalitet og tilsyn

2.1 Dagens regler

I fagskoleforskriften kapittel 8 er det regler om akkreditering og kvalitetssikring. I § 46 er det regler om oppnevning av sakkyndige, i § 47 er det regler om akkreditering av fagskoleutdanning, i § 48 er det regler om akkreditering for fagområde og i § 49 er det regler om kvalitetssikring av fagskoleutdanningen. Den 1. august 2026 trer regler om institusjonsakkreditering og læringsmiljøutvalg i § 50 og § 51 i kraft. I § 52 er det regler om bortfall av akkreditering av utdanning, i § 53 er det regler om tilrettelegging og informasjon og i § 55 er forholdet til forvaltningsloven nærmere regulert.

NOKUT har i dag myndighet til å fastsette utfyllende regler i forskrift om sakkyndige, vilkår for akkreditering, krav til fagskolenes kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid, og saksbehandlingsregler, jf. fagskoleforskriften § 46 andre ledd og § 53. NOKUT har brukt denne myndigheten til å fastsette fagskoletilsynsforskriften.

2.2 Departementets vurdering og forslag

2.2.1 Ny struktur

Departementet foreslår å samle reglene om akkreditering, kvalitet og tilsyn i ett kapittel i den nye fagskoleforskriften. For å gjøre det enklere å finne fram til de ulike reglene foreslår departementet å dele kapitlet inn i underkapitler, nummerert med romertall. Departementet foreslår at kapitlet om akkreditering, kvalitet og tilsyn skal deles inn i følgende underkapitler:

- I. Akkreditering av utdanning
- II. Akkreditering av fagområde
- III. Akkreditering av institusjon
- IV. Kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid ved fagskolene
- V. Saksbehandling ved akkreditering og tilsyn
- VI. Overtredelsesgebyr

2.2.2 Akkreditering av utdanning

Overordnet om vilkår for akkreditering av utdanning

Vilkårene for akkreditering av utdanning er i dag spredt på flere paragrafer i fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften. For å gjøre det mer oversiktlig og lettere å forstå hva som er vilkår for akkreditering av utdanning, foreslår departementet å samle vilkårene i én paragraf i den nye fagskoleforskriften, se forslag til § 1-1.

Departementet foreslår i hovedsak språklige endringer og andre nødvendige tilpasninger for å sikre bedre sammenheng mellom reglene i forslaget til § 1-1. Departementet har ikke ment å foreslå realitetsendringer i andre tilfeller enn der det er omtalt i høringsnotatet, og foreslår å videreføre reglene som ikke omtales nærmere. Det er enkelte presiseringer i forskriftene som i dag følger av fagskoleloven. Departementet foreslår å ikke ta med slik dobbeltregulering i den nye fagskoleforskriften. Det gjelder fagskoletilsynsforskriften § 2-2 første ledd som følger av fagskoleloven § 4 a.

Utdanningsfaglig kompetanse

Departementet foreslår å tydeliggjøre i definisjonen av utdanningsfaglig kompetanse at det sentrale er pedagogisk eller didaktisk kompetanse for å fremme læring, og at dette blant annet inkluderer utvikling og gjennomføring av undervisning og veiledning. Utdanningsfaglig kompetanse kan fortsatt være både formell, uformell og ikke-formell. Hvilken type utdanningsfaglig kompetanse det er behov for ved en konkret utdanning, vil også fortsatt avhenge av utdanningens innhold og egenart. For eksempel vil det være behov for utdanningsfaglig kompetanse rettet mot nettundervisning ved nettbaserte utdanninger. Etter departementets vurdering gjenspeiler forslaget til justering av ordlyden intensjonen bak nåværende definisjon, samtidig som det blir noe tydeligere hva kjernen i utdanningsfaglig kompetanse er. Videre foreslår departementet å flytte definisjonen til der

uttrykket brukes, da det kun brukes én plass i forskriften, i kravet til fagmiljø tilknyttet utdanningen. Se forslag til § 1-1 tredje ledd bokstav a.

Utdanningsfaglig ansvarlig

Ett av kravene til fagmiljøet tilknyttet utdanningen er at det må være en utdanningsfaglig ansvarlig. Den utdanningsfaglig ansvarlige skal sammen med resten av fagmiljøet kunne planlegge og utvikle utdanningen, og følge opp at utdanningen pedagogisk og didaktisk legges opp slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Den utdanningsfaglig ansvarlige skal fungere som en støttefunksjon for kollegaer i fagmiljøet, for både dem med og uten pedagogisk kompetanse, og på den måten bidra til å sikre og utvikle utdanningskvaliteten. I 2025 belyste en rapport om pedagogisk kompetanse i høyere yrkesfaglig utdanning at rollen som utdanningsfaglig ansvarlig mange steder bidrar positivt til at fagskolen kan levere undervisning av høy kvalitet, særlig hvor rollen var godt forankret og tydelig utformet.² Samtidig belyste rapporten at det varierer hvilken betydning rollen i praksis har i utviklingsarbeidet ved fagskolene.

Departementet foreslår noen presiseringer i kravet til utdanningsfaglig ansvarlig i fagmiljøet tilknyttet utdanningen. De foreslåtte presiseringene er ikke ment å medføre realitetsendringer, kun tydeliggjøre dagens krav. I fagskolemeldingen varslet regjeringen en gjennomgang og videreutvikling av kriteriene for akkreditering av fagskoler. I den sammenhengen vil det være aktuelt å vurdere behov for materielle endringer i kravene til fagmiljø. En slik gjennomgang er imidlertid ikke en del av denne høringen.

For det første foreslår departementet å endre begrepet «utdanningsfaglig utdanning» til «pedagogisk eller didaktisk utdanning» for å tydeliggjøre hvilken type kompetanse det er relevant at den utdanningsfaglig ansvarlige har formell utdanning i. Begrepsendringen er i tråd med slik kravet praktiseres i dag, og innebærer dermed kun en språklig presisering. Departementet foreslår å gjøre tilsvarende endring samtlige steder i forskriften der det i dag er brukt «utdanningsfaglig utdanning».

Videre foreslår departementet å legge til at utdanningen må være «relevant». NOKUT har i fast forvaltningspraksis lagt til grunn at utdanningen må være rettet mot undervisning på nivå med videregående opplæring eller høyere. Departementet mener regelverket bør presiseres for å reflektere forvaltningspraksis, men at det er tilstrekkelig å ta inn en presisering av at den utdanningsfaglige ansvarliges utdanning må være «relevant», og at dette på en god måte balanserer behovet for å tydeliggjøre i forskriften at ikke enhver pedagogisk eller didaktisk utdanning nødvendigvis er tilstrekkelig, opp mot behovet for å beholde en viss fleksibilitet med tanke på hvilke utdanninger som kan kvalifisere. Departementet foreslår å legge til tilsvarende presisering samtlige steder i forskriften der det i dag er brukt «utdanningsfaglig utdanning».

² Rapport 14:2025 «Ikke gjort over natta å få voksne folk til å reflektere» En utredning om pedagogisk kompetanse i høyere yrkesfaglig utdanning, Ideas2Evidence. Tilgjengelig på <https://ideas2evidence.com/nb/publications/ikke-gjort-over-natta-fa-voksne-folk-til-reflektere-en-utredning-om-pedagogisk>

NOKUT har erfart at det i enkelte søknader om akkreditering av utdanning er oppført en utdanningsfaglig ansvarlig med en svært løs tilknytning til fagskolen og den aktuelle utdanningen. Departementet vil derfor bemerke at det ligger som en forutsetning i dagens krav at tilknytningen mellom den utdanningsfaglig ansvarlige og fagskolen legger til rette for at den utdanningsfaglig ansvarlige faktisk kan ivareta ansvaret som ligger i rollen, som er å legge til rette for studentenes læring. Departementet har vurdert om det er nødvendig å tydeliggjøre i forskriften at den utdanningsfaglig ansvarlige må kunne ivareta dette ansvaret, men har landet på at det ryddigste er at slike grunnleggende forutsetninger som gjelder alle krav, ikke eksplisitt blir uttrykt kun i tilknytning til enkelte krav. Se forslag til § 1-1 tredje ledd bokstav c.

Andre krav til fagskoler i fagskoleloven og tilhørende forskrifter

Vilkårene for akkreditering av utdanning som departementet foreslår å samle i én paragraf, er i all hovedsak krav til utdanningen og fagmiljøet tilknyttet utdanningen. Det er imidlertid ytterligere krav som stilles til en fagskole i fagskoleloven og tilhørende forskrifter. Det er blant annet krav til fagskolens styre, internt system for kvalitetssikring av utdanningen, læringsmiljøet, studentorganer, klagenemnd, klagebehandling og at fagskolen skal ha en egen forskrift om blant annet opptak, eksamener og skikkethetsvurdering der det er aktuelt.

NOKUT vurderer i dag flere av disse kravene som en del av behandlingen av en søknad om akkreditering, særlig ved behandlingen av den første søknaden om akkreditering av en utdanning fra en ny tilbyder. Dette er nærmere omtalt i NOKUTs veileder for akkreditering av fagskoleutdanninger.³ Departementet mener det er hensiktsmessig at NOKUT har en tydelig hjemmel til å kunne avslå en søknad om akkreditering av en ny utdanning dersom krav som stilles til en fagskole i fagskoleloven og tilhørende forskrifter ikke er oppfylt. Dersom NOKUT ikke har en slik hjemmel, må NOKUT i stedet først gjennomføre et tilsyn ved fagskolen. Departementet presiserer at en slik hjemmel for å kunne avslå søknader om akkreditering ikke skal endre på reglene om tilsyn, og at NOKUT fortsatt må føre tilsyn for å eventuelt kunne frata en fagskole eksisterende akkrediteringer.

Departementet har vurdert om det i forskriften bør være henvisninger til de konkrete kravene som allerede stilles til fagskoler, og som det er aktuelt å vurdere i forbindelse med akkreditering av enkeltutdanninger. En slik liste kan gjøre det enklere å se hvilke krav det kan være aktuelt at NOKUT vurderer i forbindelse med behandlingen av en søknad om akkreditering. Det sikrer slik sett forutsigbarhet for søkerne og likebehandling i den grad samtlige krav vurderes ved alle søknader. En slik liste innebærer imidlertid en form for dobbeltregulering, da det vil være en liste med henvisninger til andre regler i fagskoleloven og tilhørende forskrifter som allerede gjelder for fagskoler. Departementet forsøker generelt å unngå dobbeltregulering, da det fører til et mer omfattende regelverk som i seg selv kan gjøre det mer utfordrende å finne fram til aktuelle regler.

³ <https://www.nokut.no/siteassets/fagskole/slik-soker-dere---fagskole-og-fagskoleutdanninger.pdf>

Departementet mener det er flere fordeler med en generell hjemmel til å kunne avslå en søknad om akkreditering hvis fagskolen ikke tilfredsstillende de generelle kravene til fagskoler. For det første gir det NOKUT fleksibilitet og omstillingsmulighet til å vurdere hvilke krav som kan og bør vurderes, noe som vil kunne variere. I praksis er det for eksempel nærliggende å skille mellom nye tilbydere og etablerte fagskoler. For nye tilbydere mener departementet at det ikke er tilstrekkelig å vurdere fagskoleutdanningen isolert sett, men at NOKUT også må vurdere om tilbyderen oppfyller de generelle kravene som gjelder for en fagskole. For etablerte fagskoler kan det være hensiktsmessig at NOKUT legger opp til en mindre omfattende prosess, samtidig som det fortsatt er en klar forutsetning at alle krav i regelverket etterleves. Ved en slik differensiering sikrer NOKUT at det ikke brukes unødige ressurser på å vurdere vilkår som normalt vil være oppfylt. Samtidig vil NOKUT kunne vurdere flere krav dersom det foreligger konkrete indikasjoner på at en etablert fagskole ikke etterlever regelverket. Departementet mener at dette på en forsvarlig måte gir NOKUT handlingsrom til å praktisere saksbehandlingen på en effektiv og tilpasningsdyktig måte.

Departementet forutsetter at NOKUT i sin veileder og gjennom annen veiledning vil gi uttrykk for gjeldende praksis for de ulike søknadsprosessene. Videre vil departementet presisere at disse kravene til en fagskole allerede følger av fagskoleloven og tilhørende forskrifter. Det er med andre ord ikke snakk om å innføre nye krav, kun å tydeliggjøre at NOKUT kan vurdere kravene i forbindelse med akkreditering. Etter departementets vurdering er hensynet til likebehandling og forutsigbarhet for søkere i tilstrekkelig grad ivarettatt med en generell hjemmel til å kunne avslå en søknad om akkreditering hvis fagskolen ikke tilfredsstillende de generelle kravene til fagskoler. Se forslag til § 1-1 første ledd.

Særlige vilkår for utdanning på mer enn to år

Departementet foreslår å forenkle reguleringen av de særlige vilkårene for utdanning på mer enn to år. Forslaget er ikke ment å medføre realitetsendringer i vilkårene.

Departementet mener at det ikke er nødvendig å videreføre et eksplisitt dokumentasjonskrav, da det etter departementets vurdering følger av alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper at søker i saker som dette plikter å legge frem opplysninger av betydning for behandlingen av søknaden. Den generelle medvirkningsplikten ble lovfestet i lov 20. juni 2025 nr. 81 om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven) § 44 andre ledd. Den nye forvaltningsloven har ikke enda trådt i kraft, og departementet antar at den tidligst vil tre i kraft i 2027.

Departementet foreslår å videreføre en presisering i forskriften av at utdanninger må akkrediteres etter de alminnelige reglene om akkreditering, etter at søknaden om å etablere en utdanning på 121 til 180 studiepoeng er innvilget.

Departementet foreslår å forskriftsfeste at NOKUT har fått delegert myndigheten til å avgjøre søknader om unntak for utdanning på 121 til 180 studiepoeng etter fagskoleloven § 4 a første ledd andre punktum. Departementet delegerte denne myndigheten til NOKUT

i 2019.⁴ Forslaget innebærer følgelig ingen endring av NOKUTs myndighet sammenlignet med dagens situasjon. Se forslag til § 1-2.

Bortfall av akkreditering av utdanning

Departementet foreslår å videreføre regelen om bortfall av akkreditering av utdanning, med en mindre språklig endring. Organiseringsform er byttet ut med utdanningsform for å sikre lik begrepsbruk i forskriftsforslaget. Utdanningsform viser til om utdanningen tilbys nettbasert, stedbasert eller en kombinasjon av de to. Se forslag til § 1-3.

2.2.3 Akkreditering av fagområde

Overordnet om vilkår for akkreditering av fagområde

Departementet foreslår å samle vilkårene for akkreditering av et fagområde i én paragraf, på samme måte som for akkreditering av en utdanning, se forslag til § 1-4. Dette skal gjøre det mer oversiktlig og lettere å forstå hva som er vilkår for akkreditering av et fagområde. Departementet har gjort mindre språklige endringer og andre nødvendige tilpasninger for å sikre bedre sammenheng i forslaget til § 1-4. Videre foreslår departementet å ikke videreføre regler i forskriften som også følger av fagskoleloven, da dette gjør regelverket unødvendig omfattende. Dette gjelder fagskoleforskriften § 48 tredje ledd som følger av fagskoleloven § 5 andre ledd. Departementet har ikke ment å foreslå realitetsendringer i andre tilfeller enn der det er omtalt i høringsnotatet, og foreslår å videreføre reglene som ikke omtales nærmere.

Departementet foreslår å legge til noen presiseringer i enkelte av vilkårene, som er i tråd med slik de praktiseres av NOKUT i dag. Forslagene utgjør slik sett ingen realitetsendringer i vilkårene, og er kun ment å tydeliggjøre hva vilkårene betyr. For det første foreslår departementet å presisere at kravet til uteksaminerte kandidater i minst én akkreditert utdanning i minst to år, kun må være oppfylt på søknadstidspunktet. Videre foreslår departementet noen mindre presiseringer i kravet til strategi for å tydeliggjøre at strategien skal gjelde det aktuelle fagområdet, og at den må inneholde realistiske mål og tiltak for hvordan fagskolen vil utvikle utdanningsporteføljen innenfor fagområdet. For at målene og tiltakene skal være realistiske, må fagskolen kunne sannsynliggjøre at den kan oppfylle dem. For det tredje foreslår departementet å ta inn en presisering i kravet til mange nok fast ansatte for å kunne utvikle nye og videreutvikle eksisterende utdanninger innenfor fagområdet. Presiseringen går ut på at de fast ansatte må ha kompetanse innenfor de viktigste delene av fagområdet.

Andre krav til fagskoler i fagskoleloven og tilhørende forskrifter

Departementet foreslår å legge inn en hjemmel i første ledd som tydeliggjør at de andre kravene til en fagskole som følger av fagskoleloven og tilhørende forskrifter, kan vurderes som en del av søknadsbehandlingen av en fagområdeakkreditering. Departementet viser til

⁴ Brev med departementets referanse 19/3853-5.

begrunnelsen for å innføre en tilsvarende hjemmel i forbindelse med akkreditering av utdanning, se punkt 2.2.3 og forslag til § 1-4 første ledd.

Garanti- eller forsikringsordning

Ett av vilkårene for fagområdeakkreditering er at fagskolen må delta i en garanti- eller forsikringsordning som skal sikre studentene refusjon av innbetalte skolepenger dersom fagskolen stanser en utdanning og studentene ikke får fullført den. Vilåret ble fastsatt i 2008 og er omtalt i NOKUTs veileder om akkreditering av fagområde.⁵ Etter at NOKUT reviderte veilederen i 2024, vurderte departementet at forståelsen av vilåret kunne ha uforholdsmessige konsekvenser for enkelte fagskoler. Departementet mente derfor at det var behov for å utrede vilåret ytterligere, og ba NOKUT 6. februar 2025 om å opprettholde tidligere forvaltningspraksis tilknyttet dette vilåret fram til en utredning var gjennomført.⁶ Departementet utreder behovet for endringer og vil sende eventuelle forslag til endringer på høring på et senere tidspunkt.

2.2.4 Akkreditering av institusjon

Departementet foreslår å legge inn en hjemmel i første ledd som tydeliggjør at de andre kravene til en fagskole som følger av fagskoleloven og tilhørende forskrifter, kan vurderes som en del av søknadsbehandlingen av en institusjonsakkreditering. Departementet viser til begrunnelsen for å innføre en tilsvarende hjemmel i forbindelse med akkreditering av utdanning, se punkt 2.2.3. Se forslag til § 1-5 første ledd.

Departementet foreslår å legge til en presisering av at fagskolens strategi må inneholde «realistiske» mål og tiltak for hvordan fagskolen vil utvikle utdanningsporteføljen. Tilsvarende presisering er foreslått for kravet til strategi for fagområdeakkreditering, og innebærer at fagskolene må kunne sannsynliggjøre at den kan oppfylle målene og tiltakene. Forslaget utgjør ingen realitetsendring, og er kun ment å tydeliggjøre hva vilåret betyr. Se forslag til § 1-5 tredje ledd.

2.2.5 Kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid ved fagskolene

Dagens regulering av krav til internt system for kvalitetssikring og systematisk kvalitetsarbeid ved fagskolene er spredt på flere paragrafer i fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften. Fagskolene skal systematisk arbeide med å sikre og forbedre kvaliteten på utdanningen. Fagskolene er pålagt å fastsette mål for kvaliteten i utdanningene og ha et internt system for kvalitetssikring. Dette er fagskolens verktøy for å gjennomføre kvalitetsarbeidet. NOKUT har erfart at det er utfordrende for fagskoler å forstå kravene til kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid i dagens regulering. For å gjøre det lettere å forstå kravene foreslår departementet å samle reglene om fagskolens system for kvalitetssikring i én paragraf, og reglene om fagskolens systematiske kvalitetsarbeid i en annen paragraf. Dette inkluderer også kravet til

⁵ https://www.nokut.no/siteassets/fagskole/veiledning-akkreditering-av-fagomrade_01092025.pdf

⁶ Departementets referanse 25/638-4.

kvalitetssikringssystem tilknyttet institusjonsakkreditering, som i forslaget flyttes fra paragrafen med vilkår for institusjonsakkreditering til paragrafen om fagskolens kvalitetssikringssystem.

Departementet foreslår ikke å videreføre setningen «For søkere uten akkreditert fagskoleutdanning skal NOKUT vurdere om systemet for kvalitetssikring av utdanningen er tilfredsstillende.» Departementet mener at dette er dekket av den generelle henvisningen til at kravene til en fagskole i fagskoleloven og tilhørende forskrifter også må være oppfylt for å kunne oppnå og inneha akkreditering, se forslag til § 1-1 første ledd. NOKUT kan med hjemmel i forslag til § 1-1 første ledd kreve at fagskolen dokumenterer kvalitetssikringssystemet, og eventuelt avslå en søknad dersom kvalitetssikringssystemet ikke oppfyller kravene i forskriften. For å begrense gjentakelser i regelverket, og sikre en mer konsekvent regulering av kravene til fagskoler, mener departementet at det er mest hensiktsmessig å ikke videreføre den nevnte setningen.

I forslaget har departementet også gjort språklige endringer og andre nødvendige tilpasninger for å sikre bedre sammenheng i reglene. Departementet har ikke ment å foreslå realitetsendringer i reglene om kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid. Se forslag til §§ 1-7 og 1-8.

2.2.6 Saksbehandling ved akkreditering og tilsyn

NOKUTs styre

Departementet foreslår å legge til en paragraf om når NOKUTs styre er vedtaksført for behandlingen av saker etter den nye fagskoleforskriften. Dette var tidligere regulert i studiekvalitetsforskriften § 1-8, som ble opphevet 1. august 2025. Forslaget er ikke ment å medføre noen realitetsendringer. Regelen er tilsvarende for NOKUTs styres behandling av saker etter forskrift 28. juni 2024 nr. 1392 til universitets- og høyskoleloven (universitets- og høyskoleforskriften) § 1-19. Se forslag til § 1-9.

Søknad om akkreditering

Departementet foreslår å gjøre noen endringer i det som i dag er fagskoletilsynsforskriften § 5-2 om søknadsfrister og søknadsskjema ved akkreditering.

I dag står det at NOKUT kan fastsette søknadsfrister for akkreditering av utdanninger og fagområder. Konkrete frister er ikke fastsatt i forskrift og NOKUT avviser ikke søknader som kommer inn etter fristene de informerer om på sine nettsider mv. Søknader som kommer inn etter fristen får en plass i søknadskøen og blir tatt til behandling på et senere tidspunkt. Saksbehandlingen må være i tråd med forvaltningsretten, inkludert lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 11 a om at saken skal forberedes og avgjøres uten ugrunnet opphold. NOKUT kan innenfor rammene forvaltningsretten setter blant annet samordne behandlingen av saker for å sikre likebehandling og effektivitet. Departementet foreslår å ikke videreføre setningen om søknadsfrister i ny forskrift, da den ikke er nødvendig for at NOKUT skal kunne organisere saksbehandlingen på en hensiktsmessig måte. NOKUT vil fortsatt kunne

organisere og samordne saksbehandlingen i tråd med forvaltningsretten, og gi veiledning til fagskolene om dette.

I fagskoletilsynsforskriften § 5-2 står det også at NOKUT kan fastsette at søknader om akkreditering av utdanninger og fagområder skal leveres på et bestemt skjema eller i et bestemt format. NOKUT mottar i dag søknader om akkreditering av utdanninger i NOKUTs søknadsportal. Fagskolen logger inn på søknadsportalen via Ansattporten i Altinn. Det er informasjon om og lenke til søknadsportalen på NOKUTs nettsider. Fagskoler som vil søke om akkreditering av fagområde får veiledning og søknadsskjema tilsendt fra NOKUT, og sender deretter utfylt søknadsskjema til NOKUT på e-post. På sikt har NOKUT planlagt at søknader om fagområde- og institusjonsakkreditering også skal sendes inn via søknadsportalen.

Bruk av søknadsportalen og søknadsskjema på e-post legger til rette for en enklere og mer effektiv søknadsprosess og saksbehandling for både søkerne og NOKUT. Det er blant annet fordi det legger til rette for at søkerne oppgir nødvendig informasjon og dokumentasjon. Departementet antar at det heller ikke vil være særlig tyngende for søkerne å bruke disse digitale løsningene og foreslår derfor at søknader om akkreditering av utdanning må sendes inn gjennom søknadsportalen til NOKUT. Videre foreslår departementet at søknader om akkreditering av fagområder eller institusjoner må sendes inn digitalt. Uttrykket «digitalt» vil dekke både dagens løsning med e-post og den digitale søknadsportalen som NOKUT har planer om å utvide slik at den også kan brukes for søknader om fagområde- eller institusjonsakkreditering. Når søknadsportalen eventuelt er utvidet til samtlige søknader om akkreditering, vil departementet vurdere å foreslå å endre forskriften slik at fagskolene blir pålagt å bruke søknadsportalen i samtlige tilfeller.

Dersom NOKUT mottar søknader utenfor de digitale løsningene, vil de i utgangspunktet kunne avvise søknaden. NOKUT har imidlertid veiledningsplikt, og en søknad kan ikke avvises uten at NOKUT først har hatt kontakt med søkeren for å oppfordre til å sende inn søknaden i søknadsportalen eller på e-post og eventuelt har gitt veiledning i hvordan det kan gjøres.

Se forslag til § 1-10 første ledd.

I fagskoleforskriften § 47 første ledd står det at NOKUTs akkrediteringsmyndighet etter fagskoleloven § 5 første ledd gjelder både nye utdanninger og vesentlige endringer i allerede akkrediterte tilbud. Departementet foreslår noen språklige endringer slik at det blir tydeligere at fagskolene må søke NOKUT om ny akkreditering dersom de vil gjennomføre vesentlige endringer i en utdanning som fagskolen ikke har myndighet til å akkreditere selv etter fagskoleloven § 5 andre og tredje ledd. Se forslag til § 1-10 andre ledd.

Meldeplikt ved endring av utdanninger

Fagskolene er i fagskoletilsynsforskriften § 5-1 pålagt å melde fra til NOKUT om en rekke endringer tilknyttet akkrediterte utdanninger. Meldeplikten gjelder alle utdanninger, uavhengig av om utdanningen faller innenfor en fagområdeakkreditering ved fagskolen. NOKUT erfarer at dagens meldeplikt medfører at de får meldinger som de verken

vurderer eller registrerer. Dette gjelder endringer i det samlede læringsutbyttet for utdanninger som faller innenfor en fagområdeakkreditering ved en institusjon. I de tilfellene ligger det innenfor fagskolens myndighet å selv eventuelt akkreditere utdanningen på nytt dersom endringen er vesentlig. Videre registrerer ikke NOKUT endringer i det samlede læringsutbyttet for en utdanning i en database. Departementet foreslår på den bakgrunn at det ikke videreføres en meldeplikt for endring av det samlede læringsutbyttet for en utdanning som en fagskole selv har myndighet til å akkreditere, jf. fagskoleloven § 5 andre og tredje ledd.

Årsaken til at fagskolene må melde fra til NOKUT om endringer *før* de gjennomfører dem er at det bidrar til å bevisstgjøre fagskolene samtidig som det tilrettelegger for at NOKUT kan gi mer målrettet veiledning til fagskolene om ytterammene til akkrediteringen. Dersom en fagskole ønsker å gjøre endringer som er vesentlige og dermed faller utenfor akkrediteringen, må fagskolen søke om ny akkreditering. Denne begrensningen i hvilke endringer en fagskole kan gjøre i en akkreditert utdanning følger av at akkrediteringsvedtaket gjelder for den utdanningen og med de forutsetningene som lå til grunn i vedtaket. Dette fremgår også av fagskoleforskriften § 47 første ledd, som departementet foreslår å videreføre med noen språklige endringer i § 1-10 andre ledd. Departementet minner for øvrig om at NOKUT kan føre tilsyn med fagskolene uavhengig av meldeplikten omtalt i dette punktet, og i den forbindelse blant annet pålegge fagskolen å rette mangelfulle forhold, jf. fagskoleloven §§ 5 a og 5 c.

Fagskolene er også pålagt å melde fra til NOKUT om nye utdanninger innenfor et akkreditert fagområde, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-1 første ledd bokstav a. Departementet mener at hensynet bak regelen gjør seg gjeldende på samme måte når en fagskole har institusjonsakkreditering, som når utdanningen er omfattet av en fagområdeakkreditering ved fagskolen. Derfor foreslår departementet at fagskoler med fagområde- eller institusjonsakkreditering må melde fra til NOKUT når de har akkreditert en ny utdanning selv.

Se forslag til § 1-11.

Sakkyndige

Det er fastsatt krav til de sakkyndiges samlede kompetanse i forbindelse med akkreditering av og tilsyn med utdanninger og fagområder i fagskoletilsynsforskriften § 5-3 og § 5-4. Det kan stilles spørsmål ved om det er strengt nødvendig å regulere dette i forskrift. Generelt mener departementet at detaljregulering bør begrenses til der det er nødvendig. Departementet mener imidlertid at krav til sakkyndige bør vurderes i sammenheng med øvrige krav til akkreditering. Siden denne høringen ikke innebærer en nærmere vurdering av akkrediteringssystemet, mener departementet at det i denne omgangen er mest hensiktsmessig å videreføre dagens regulering av krav til de sakkyndiges kompetanse i forskrift. Derfor foreslår departementet heller ikke å innføre egne krav til de sakkyndiges kompetanse ved akkreditering av og tilsyn med institusjoner i fagskoleforskriften på nåværende tidspunkt. NOKUT har myndighet til å fastsette interne retningslinjer om de sakkyndiges kompetanse i disse tilfellene. Departementet vil se nærmere på reguleringen av krav til de sakkyndiges kompetanse på et senere tidspunkt.

I dag følger det av fagskoletilsynsforskriften § 5-3 og § 5-4 at NOKUT skal gi den aktuelle fagskolen mulighet til å kommentere forslag om sakkyndige før de oppnevnes. Departementet mener at dette er en hensiktsmessig plikt da fagskolen blant annet kan komme med faglig begrunnede innspill og opplysninger som er relevante for vurdering av habilitet. Hensynet bak en slik plikt gjør seg gjeldende i samme grad i tilknytning til institusjonsakkreditering og senere tilsyn, som ved akkreditering av utdanning og fagområde. Departementet foreslår derfor å videreføre og utvide plikten slik at den gjelder samtlige tilfeller der NOKUT skal oppnevne sakkyndige i forbindelse med akkreditering og tilsyn. Se forslag til § 1-12.

NOKUTs myndighet til å fastsette forskrift

Departementet foreslår å ikke videreføre NOKUTs myndighet til å kunne fastsette utfyllende regler i forskrift om sakkyndige, vilkår for akkreditering, krav til fagskolenes kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid og saksbehandlingsregler. Det er fordi høringsforslaget går ut på å samle reglene som i dag er delt på fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften i én ny fagskoleforskrift som fastsettes av departementet. Det vil da ikke lenger være behov for at NOKUT fastsetter utfyllende regler om de nevnte temaene. Departementet presiserer at dette ikke endrer på NOKUTs øvrige oppgaver tilknyttet akkreditering og tilsyn, og at NOKUT fortsatt skal ha forvaltningsansvaret for disse reglene og kan utarbeide veiledninger.

Klagebehandling av NOKUTs vedtak om akkreditering og tilsyn

NOKUTs vedtak om akkreditering og vedtak i forbindelse med tilsyn kan påklages til NOKUTs klagenemd, jf. forskrift om enkelte klagenemnder på Kunnskapsdepartementets område § 2. Etter fagskoleforskriften § 55 kan vedtakene bare påklages av den fagskolen vedtaket gjelder. NOKUTs faglige vurderinger i vedtakene kan ikke påklages. Regelen innebærer en begrensning i klageinstansens prøvingsadgang sammenlignet med forvaltningslovens regler, ved at omfanget av prøvingen av NOKUTs vedtak er begrenset til en legalitetskontroll, og det bare er den fagskolen vedtaket gjelder som har klagerett.

Departementet foreslår at reglene om klageinstansens prøvingsadgang flyttes fra fagskoleforskriften § 55 til fagskoleloven § 5 og § 5 a, som regulerer NOKUTs myndighet til å akkreditere og føre tilsyn. Departementet mener det er hensiktsmessig å lovfeste begrensningen i klageinstansens kompetanse og hvem som kan klage på NOKUTs vedtak om akkreditering og vedtak i forbindelse med tilsyn ettersom dette er et unntak fra forvaltningslovens regler om klageadgang. Departementet mener videre at klageinstansens kompetanse bør formuleres som en begrensning i klageinstansenes prøvingsadgang, og ikke som en begrensning i klageretten. Departementet mener dette vil tydeliggjøre dagens regel overfor brukerne. Forslaget vil innebære en lovfesting og presisering av dagens regler, og vil ikke innebære noen realitetsendring.

Som følge av lovfestingen av begrensningene i klageordningen foreslår departementet å samtidig oppheve hjemmelen for å gjøre unntak fra forvaltningsloven regler om klage og omgjøring for NOKUTs vedtak om akkreditering i fagskoleloven § 39 tredje ledd. Se forslag til endringer i fagskoleloven §§ 5, 5 a og 39.

2.2.7 Overtredelsesgebyr

Fram til 1. august 2024 var det satt en øvre grense for utmåling av overtredelsesgebyr etter fagskoleloven § 6 og § 37 i forskrift 13. oktober 2017 nr. 1616 om overtredelsesgebyr etter universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven. Forskriften ble opphevet i forbindelse med innføringen av ny universitets- og høyskoleforskrift 1. august 2024. Ved en inkurie ble ikke den øvre grensen for utmåling av overtredelsesgebyr etter fagskoleloven § 6 videreført i fagskoleforskriften samtidig som forskriften om overtredelsesgebyr etter universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven ble opphevet. Departementet foreslår derfor å ta inn i den nye fagskoleforskriften at overtredelsesgebyr skal utmåles i hvert enkelt tilfelle, og at det ikke kan overstige fem ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Dette tilsvarer den tidligere regelen. Se forslag til § 1-14.

For overtredelsesgebyr etter fagskoleloven § 37 er det øvre taket på gebyrer for private fagskoler regulert i forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 10.

2.2.8 Oppsummering

Departementet foreslår å videreføre innholdet i reglene om akkreditering, kvalitet og tilsyn, med strukturelle og språklige endringer, inkludert presisering av gjeldende rett. Det er foreslått følgende materielle endringer i reglene om akkreditering, kvalitet og tilsyn:

- Å ikke videreføre NOKUTs hjemmel til å fastsette utfyllende regler i forskrift. Merk at dette ikke endrer på NOKUTs øvrige oppgaver tilknyttet akkreditering og tilsyn, og at NOKUT fortsatt skal ha forvaltningsansvaret for disse reglene og kan utarbeide veiledninger.
- Å utvide regelen om at NOKUT skal gi den aktuelle fagskolen mulighet til å kommentere forslag om sakkyndige før de oppnevnes, slik at den også gjelder institusjonsakkreditering.
- Å ikke videreføre setningen om at NOKUT kan fastsette frister for søknad om akkreditering.
- At fagskolene må sende inn søknader om akkreditering av utdanning gjennom søknadsportalen til NOKUT, og at søknader om akkreditering av fagområder eller institusjoner må sendes inn digitalt.
- Noen mindre endringer i regelen om når fagskolen må melde fra til NOKUT ved endring av utdanninger (meldeplikt).

Se forslag til ny fagskoleforskrift kapittel 1 og endringer i fagskoleloven §§ 5, 5 a og 39.

3 Opptak

3.1 Dagens regler

Reglene om opptakskrav følger av fagskoleloven §§ 16 og 16 b og fagskoleforskriften kapittel 2. Reglene om rangering ved opptak følger av fagskoleloven § 16 b og fagskoleforskriften kapittel 3.

Deltagelse i det samordnede opptaket

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) organiserer et samordnet nasjonalt opptak til fagskoleutdanning, under navnet Samordna opptak. Offentlige fagskoler har plikt til å delta i det samordnede opptaket, jf. fagskoleforskriften § 3 første ledd. Formålet med denne plikten er å synliggjøre utdanningstilbud samlet i en felles portal, sikre likebehandling av søkere og sørge for en effektiv organisering av opptaket. Private fagskoler velger selv om de skal delta.

Etter fagskoleforskriften § 3 andre ledd kan departementet gjøre unntak fra de offentlige fagskolenes plikt til å delta i det samordnede opptaket. Unntak kan bare gis dersom utdanningen har oppstartstidspunkt utenom ordinær semesterstart, er av kort varighet, eller det foreligger andre særlige grunner. Myndigheten til å gjøre unntak er delegert fra Kunnskapsdepartementet til HK-dir.

Reservasjon av studieplass

Fagskoleforskriften § 13 første ledd gir søkere som har fått opptak ved en fagskole, anledning til å søke om å utsette studiestart i inntil to år ved sykdom, svangerskap/barsel, verneplikt eller andre tungtveiende grunner.

Etter andre ledd skal en søknad om reservasjon av studieplass sendes til fagskolen innen tre uker fra tilbudet om studieplass ble mottatt. Fagskolen kan likevel velge å behandle en søknad som er fremsatt etter dette.

Tilbud om studieplasser etter det ordinære opptaket

Fagskoleforskriften § 14 fjerde og femte ledd har regler om fordelingen av studieplasser som er eller blir ledige etter at det ordinære opptaket er gjennomført. Hvis det er venteliste etter det ordinære opptaket og det blir ledige studieplasser, skal de ledige plassene tilbys til søkerne som står på venteliste. Hvis det ikke er venteliste, kan fagskolen tilby ledige plasser til kvalifiserte søkere i den rekkefølgen søknadene mottas, uavhengig av rangeringsreglene. Fra ti dager etter studiestart kan fagskolen tilby resterende studieplasser til kvalifiserte søkere uten hensyn til rangeringsbestemmelsene eller ventelisten. Formålet med denne bestemmelsen er at fagskolene i perioden etter studiestart skal ha adgang til å etterfylle studieplasser som blir ledige dersom studenter ikke møter til studiestart.

Poengberegning ved rangering av søkere

Søkere som har et kvalifikasjonsgrunnlag med tallkarakterer, kan poengberegnes. Karakterpoengene beregnes etter formelen som framgår av fagskoleforskriften § 15 første ledd. Søkerne kan også gis tilleggspoeng for fag- eller svennebrev og relevant yrkespraksis etter reglene i andre og tredje ledd.

3.2 Departementets vurdering og forslag

3.2.1 Språk og struktur

Departementets forslag til opptaksregler bygger på og viderefører i stor grad reglene i gjeldende fagskoleforskrift kapittel 2 og 3. Departementet har revidert språket og strukturen i opptaksbestemmelsene, og foreslår blant annet å samle reglene om opptak i ett kapittel. For å gjøre det enklere å finne fram til de ulike reglene foreslår departementet å dele kapittelet inn i underkapitler, nummerert med romertall. Departementet foreslår at kapittelet om opptak deles inn i følgende underkapitler:

- I. Det samordnede opptaket
- II. Opptakskrav
- III. Rangering av søkere

Departementet har ikke ment å foreslå realitetsendringer utover de som er omtalt i høringsnotatet, og foreslår å videreføre reglene som ikke omtales nærmere.

3.2.2 Unntak fra offentlige fagskolers plikt til å delta i det samordnede opptaket

Fagskoleforskriften § 3 andre ledd slår fast at departementet kan gjøre unntak fra offentlige fagskolers plikt til å delta i det samordnede opptaket for utdanninger som har oppstartstidspunkt utenom ordinær semesterstart, som har kort varighet eller som av andre særlige grunner bør unntas. Departementet ønsker å videreføre unntaksadgangen, men foreslår noen endringer i vilkårene.

Departementet foreslår å fjerne alternativet om oppstartstidspunkt utenom ordinær semesterstart. Bakgrunnen er at flere utdanninger i det samordnede opptaket har oppstartstidspunkt utenom august. HK-dir erfarer at opptaket også til disse utdanningene med fordel kan gjennomføres i forbindelse med det samordnede opptaket. Dette sikrer at utdanningstilbudet er synlig for alle potensielle søkere i en periode av året hvor opptak til utdanning får mye oppmerksomhet. I tilfeller hvor oppstartstidspunktet vil gjøre det særlig krevende å organisere opptaket gjennom det samordnede opptaket, vil det fortsatt være mulig å gjøre unntak etter alternativet «særlige grunner».

Departementet foreslår også at alternativet «kort varighet» omformuleres til «lite omfang», da alternativet også er ment å omfatte små deltidsutdanninger som går over lengre tid, og som det kan være mulig å kombinere flere av.

Fagskoleforskriften § 3 andre ledd legger myndigheten til å unnta utdanninger fra det samordnede opptaket til departementet. Departementet har delegert denne myndigheten til HK-dir. Etter departementets syn er det mest oversiktlig om dette går frem av forskriften. Departementet foreslår derfor at myndigheten legges direkte til HK-dir i ny forskrift.

Departementet legger til at adgangen til å delta i det samordnede opptaket er begrenset til «utdanninger». Dette begrepet viser til høyere yrkesfaglige utdanninger som er akkreditert i medhold av fagskoleloven § 5, og omfatter ikke enkelttemner eller deler av utdanninger. Se forslag til § 2-1.

3.2.3 Reservasjon av studieplass (utsatt studiestart)

Departementet foreslår at paragrafoverskriften «Reservasjon av studieplass» erstattes med «Utsatt studiestart». Dette er i tråd med hvordan selve bestemmelsen er formulert, jf. nåværende fagskoleforskrift § 13 første ledd, og gir etter departementets syn mer treffende uttrykk for innholdet i bestemmelsen.

Departementet har i arbeidet med ny forskrift vurdert om fristen i andre ledd for å søke om utsatt studiestart er hensiktsmessig. I denne forbindelse peker departementet på at søkere i det samordnede opptaket til fagskoleutdanning normalt får svar på søknadene sine og tilbud om studieplass i slutten av mai. Dagens frist innebærer derfor at søkere i det samordnede opptaket senest i midten av juni må ta stilling til om de vil be om utsatt studiestart. Samtidig finnes det utdanningstilbud som har søknadsfrist om våren og studiestart i januar året etter. Fristen kan dermed i noen tilfeller falle et halvt år før planlagt studiestart.

Ettersom søkerens behov for utsatt studiestart kan oppstå nærmere planlagt studiestart, finner departementet det hensiktsmessig å høre et forslag om å knytte denne søknadsfristen til et tidspunkt før studiestart i stedet for fra da tilbudet om studieplass er mottatt. Dersom fristen settes til tre uker før studiestart, vil fristen i større grad kunne ta høyde for uforutsette hendelser for søkeren som gir behov for å utsette studiestarten.

Departementet ser samtidig at fagskolene har behov for en frist som ikke er for tett inntil studiestart. Fagskolene trenger å kunne beregne størrelsen på sine årskull så nøyaktig som mulig, og å kunne fylle ledige studieplasser ved å gi tilbud til søkere på venteliste eller ved å lyse ut ledige studieplasser tidnok til å få flere kvalifiserte søkere.

I det samordnede opptaket pågår opptak til ledige studieplasser frem til slutten av september. For de aller fleste av utdanningene som lyses ut gjennom det samordnede opptaket, vil en frist på tre uker før studiestart for å søke om utsatt studiestart gjøre at fagskolene kan lyse ut og fylle studieplasser som blir ledige dersom søknader om å reservere studieplasser blir innvilget.

Utenom det samordnede opptaket vil fristen for å søke om opptak, fagskolens frist for å besvare søknaden og dermed fristen for å søke om utsatt studiestart variere mellom fagskoler. Departementet ber derfor særlig fagskoler som ikke deltar i det samordnede opptaket, om innspill på hvordan en endret frist for å søke om utsatt studiestart vil påvirke dem. Samtidig bemerker departementet at fagskoler som finner gode grunner til å behandle en søknad om utsatt studiestart som har kommet inn etter fristen, kan gi søkeren unntak fra fristen.

Departementet foreslår å presisere i forskriftsteksten at søknaden må ha «kommet frem til» fagskolen innen fristen. Etter departementets syn taler praktiske hensyn for at dette tidspunktet, og ikke tidspunktet da søknaden ble sendt, bør være avgjørende.

Departementet foreslår også å presisere i forskriftsteksten at fagskolen kan avvise søknader om reservasjon av studieplass som fremsettes etter fristen. Departementet legger til grunn at dette er i tråd med gjeldende rett, men mener at det bør komme tydeligere frem

av forskriftsteksten. At fagskolen «kan» avvise søknaden tydeliggjør også at fagskolen kan velge å realitetsbehandle søknader som kommer inn etter fristen.

Se forslag til § 2-11.

3.2.4 Tilbud om ledige studieplasser etter det ordinære opptaket

HK-dir har gitt tilbakemelding om at reglene i fagskoleforskriften § 14 fjerde og femte ledd om tilbud om ledige studieplasser etter det ordinære opptaket er noe uklare.

Departementet foreslår derfor å omformulere reglene.

Departementet foreslår at fagskolen først skal tilby eventuelle ledige plasser til søkerne som står på venteliste, i den rekkefølgen som følger av de alminnelige rangeringsbestemmelsene. Dersom det ikke er venteliste, eller alle på ventelisten har fått tilbud om plass, kan fagskolen tilby ledige studieplasser til kvalifiserte søkere i den rekkefølgen søknadene mottas, uavhengig av rangeringsbestemmelsene. Dette viderefører gjeldende rett og vil etter departementets syn resultere i at ledige plasser fordeles på en rettferdig måte. Fagskolen vil, som i dag, ha plikt til å tilby de ledige plassene til søkerne som står på venteliste. Når alle som står på venteliste har fått tilbud om plass, er det opp til fagskolen selv om den vil tilby eventuelle ledige studieplasser til senere søkere, men hvis den gjør det, må den følge «førstemann til mølla»-prinsippet.

Departementet foreslår også å tydeliggjøre at fagskolen fra ti dager etter studiestart skal kunne tilby ledige plasser til kvalifiserte søkere uavhengig av både rangeringsbestemmelsene og «førstemann til mølla»-prinsippet, i tråd med gjeldende rett. Formålet er at fagskolen skal kunne fylle plassene til søkere som har takket ja til tilbudet om studieplass, men ikke møter til studiestart. Departementet vil gjerne ha innspill på om denne regelen bør inntre tidligere enn ti dager etter studiestart, slik at fagskolen fritt kan tilby ledige plasser for eksempel allerede fra studiestart. Et tidligere skjæringspunkt kan gjøre det lettere for fagskolen å fylle opp plassene, ved at den for eksempel kan innvilge nye søknader med en gang, uten å først måtte sjekke om tidligere søkere fortsatt er interesserte. Dette må imidlertid veies mot hensynet til de søkerne som eventuelt står på venteliste. Departementet antar at mange av plassene som blir ledige, blir ledige nettopp kort tid etter studiestart, ved at noen studenter ikke møter opp. Det kan virke mest rimelig at søkerne som står på venteliste, har fortrinnsrett også til disse plassene.

Departementet foreslår også å forskriftsfeste at fagskolen bare kan tilby ledige studieplasser så lenge tilbudet blir gitt tidsnok til at oppstartstidspunktet er faglig forsvarlig. Departementet har vurdert om det bør innføres en absolutt grense for hvor lenge etter studiestart fagskolen kan tilby ledige studieplasser, men har kommet til at det ikke er hensiktsmessig. Departementet viser til at det kan være stor variasjon i hvor lenge det er faglig forsvarlig å tilby ledige studieplasser. For eksempel kan noen utdanninger ha mye undervisning kort tid etter studiestart, mens andre kan ha hoveddelen av undervisningen senere, for eksempel dersom utdanningen foregår utendørs og er avhengig av årstidene.

Departementet foreslår at reglene om tilbud om ledige studieplasser etter det ordinære opptaket plasseres i en egen paragraf. Se forslag til § 2-17.

3.2.5 Poengberegning ved rangering av søkere

Etter fagskoleforskriften § 15 første ledd skal «alle fag med tallkarakterer som inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget [...] tas med i beregning av karakterpoeng». Bestått fagskoleutdanning inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget til søkere når slik utdanning er stilt som opptakskrav. I fagskoleutdanning gis det imidlertid ikke tallkarakterer, men bokstavkarakterer fra A til F eller karakterene bestått eller ikke bestått, jf. fagskoleforskriften § 40. Dersom fagskoleforskriften § 15 første ledd tolkes isolert og bokstavelig, skal dermed ikke karakterer fra fagskoleutdanning som inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget, tas med i beregningen av karakterpoeng. Dagens praksis i det samordnede opptaket er likevel at også slike karakterer tas med i beregningen av karakterpoeng, og etter departementets syn er dette forenlig med gjeldende rett. Departementet viser til at § 15 første ledd må ses i sammenheng med fagskoleforskriften § 14 andre ledd, som fastslår at «grunnlaget for rangering er karakterene fra den dokumentasjonen som kvalifiserer søkeren for en fagskoleutdanning og annen dokumentasjon som gir tilleggs poeng, jf. § 15». Når bestått fagskoleutdanning er et opptakskrav, vil karakterene på vitnemålet fra fagskoleutdanningen være blant «karakterene fra den dokumentasjonen som kvalifiserer søkeren for en fagskoleutdanning».

Etter departementets syn er det klart at karakterer fra bestått fagskoleutdanning som inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget, også i fremtiden bør gi karakterpoeng. Slike resultater må anses som særlig relevante for utdanningen som vedkommende søker opptak til.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å tydeliggjøre i forskriften at bokstavkarakterer skal regnes om til tallkarakterer og legges til totalen av karakterpoeng, men kun i de tilfellene hvor tidligere bestått fagskoleutdanning er et spesielt opptakskrav til utdanningen. Departementet foreslår at omregningen fra bokstavkarakterer til tallkarakterer skal skje slik at A = 6, B = 5, C = 4, D = 3 og E = 2, i tråd med dagens praksis i det samordnede opptaket. Etter departementets syn er det hensiktsmessig at omregningsformelen tas inn i forskriften, slik at poengberegningen er enhetlig også for bokstavkarakterer. Departementet er ikke kjent med om praksis varierer ved utdanninger som ikke inngår i det samordnede opptaket, og ber derfor særlig om innspill til dette forslaget.

Departementet foreslår også å endre regelen i fagskoleforskriften § 15 andre ledd slik at all oppnådd videregående opplæring med yrkeskompetanse, og ikke bare fag- eller svennebrev, gir grunnlag for tilleggs poeng. Departementet viser til at fagskoleutdanning som oftest bygger på fag- eller svennebrev eller annen yrkeskompetanse, men også på generell studiekompetanse. Fagbrev, svennebrev eller annen yrkeskompetanse fra videregående opplæring er hovedveien inn i høyere yrkesfaglig utdanning. Fagskolene skal bidra til at personer med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse fra videregående opplæring får gode muligheter til å videreutdanne seg, se Meld. St. 11

(2024-2025) *Fagfolk for en ny tid – med høyere yrkesfaglig utdanning*. Dersom flere bestemte yrkesfaglige løp kvalifiserer for opptak til en utdanning, kan ikke departementet se gode grunner til å gi søkere med fag- og svennebrev fortrinn i rangeringen over søkere med yrkeskompetanse som gir vitnemål.

Departementet foreslår å presisere i forskriften at tilleggs poeng for fag- eller svennebrev og annen videregående opplæring med yrkeskompetanse bare gis dersom kvalifikasjonsgrunnlaget er videregående opplæring med yrkeskompetanse, og at det bare gis for *relevante* fag- eller svennebrev eller vitnemål på yrkeskompetanse. Etter departementets syn er dette tydeligere enn dagens formulering, som er at «fag- eller svennebrev som inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget» gir tilleggs poeng.

Departementet foreslår at reglene om karakterpoeng, herunder regelen i fagskoleforskriften § 16 om karakterforbedringer, samles i en egen paragraf, og at reglene om tilleggs poeng samles i en annen. Se forslag til §§ 2-13 og 2-14.

3.2.6 Andre forslag

I dag fremgår det av fagskoleforskriften § 7 første ledd at blant annet «fag- eller svennebrev» og «treårig yrkesfaglig opplæring» kan kvalifisere til opptak. Departementet foreslår at disse uttrykkene erstattes med samlebetegnelsen «videregående opplæring med yrkeskompetanse» i ny fagskoleforskrift. Formålet er å tydeliggjøre at høyere yrkesfaglig utdanning bygger på sluttkompetansen fra videregående opplæring, som er yrkeskompetanse eller generell studiekompetanse. Yrkeskompetanse fra videregående opplæring favner både fag- og svennebrev og yrkeskompetanse uten fagbrev. Dette er derfor en rent språklig endring. Se forslag til § 2-3 første ledd.

Departementet foreslår å presisere i forskriften at bare søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av realkompetanse. Dette fremgår allerede av fagskoleloven § 16 første ledd andre punktum, men etter departementets syn er det av pedagogiske hensyn hensiktsmessig at det også fremgår av forskriften. Se forslag til § 2-3 første ledd.

Departementet foreslår at definisjonen av realkompetanse i fagskoleforskriften § 2 flyttes til en egen paragraf i kapitlet om opptak, da realkompetanse har en viktig rolle ved opptak til høyere yrkesfaglig utdanning. Se forslag til § 2-5.

Fagskoleforskriften § 7a, om tilpasninger på grunn av økningen i antall flyktninger som følge av krigen i Ukraina, gjelder for studieåret 2022–23 og er følgelig ikke lenger aktuell. Departementet foreslår derfor å ikke videreføre regelen.

Etter fagskoleforskriften § 7b kan fagskolene i særskilte tilfeller gjøre unntak fra det generelle opptakskravet, når en søker på grunn av «varig sykdom, funksjonshemming eller liknende» ikke har kunnet oppfylle alle kravene som normalt må være oppfylt for å kunne fullføre og bestå videregående opplæring. Departementet foreslår å erstatte «funksjonshemming» med «nedsatt funksjonsevne». Formålet er å bringe ordlyden i samsvar med ordlyden i fagskoleloven og øvrig regelverk i utdanningssektoren.

Departementet foreslår videre å fjerne «varig sykdom», da disse tilfellene uansett fanges opp av «nedsatt funksjonsevne». Se forslag til § 2-8.

Fagskoleforskriften § 8 tredje punktum slår fast at søknad om unntak fra opptakskravene for kunstfaglige utdanninger «sendes til departementet eller et underliggende organ oppnevnt av departementet». Myndigheten til å behandle slike søknader er i dag delegert til NOKUT. Etter departementets syn følger innholdet i tredje punktum allerede av første punktum, som fastslår at «departementet [...] etter søknad» kan gi unntak, sammenholdt med de alminnelige reglene om delegering. Departementet foreslår derfor at tredje punktum ikke videreføres. Se forslag til § 2-7.

Fagskoleforskriften § 12 andre ledd om omregning fra bokstavkarakterer til tallkarakterer for søkere med vitnemål fra norsk gymnas viser til forskrift 6. januar 2017 nr. 13 om opptak til høgre utdanning § 9-2. Denne bestemmelsen er ikke videreført i den nye opptaksforskriften, og departementet foreslår at fagskoleforskriften § 12 andre ledd heller ikke videreføres i ny fagskoleforskrift. Departementet viser til at disse omregningsreglene nå er lite aktuelle, siden gymnasene ble erstattet av videregående opplæring ved lov 21. juni 1974 nr. 55 om videregående opplæring. Departementet mener at det er tilstrekkelig at informasjon om omregning fra bokstavkarakterer til tallkarakterer for disse søkerne fremgår av veiledning fra HK-dir dersom slik omregning fortsatt er aktuell i noen tilfeller.

3.2.7 Oppsummering

Departementet foreslår å videreføre dagens regler om opptak i ny fagskoleforskrift, med noen materielle, strukturelle og språklige endringer. De viktigste endringsforslagene er:

- At karakterer fra tidligere høyere yrkesfaglig utdanning skal gi karakterpoeng når slik utdanning er et opptakskrav.
- At all oppnådd yrkeskompetanse fra videregående opplæring, og ikke bare fag- eller svennebrev, skal gi tilleggs-poeng.
- At myndigheten til å gjøre unntak fra offentlige fagskolers plikt til å delta i det samordnede opptaket plasseres direkte hos HK-dir i stedet for hos departementet, i tråd med den reelle oppgavefordelingen i dag.
- At oppstartstidspunkt utenom ordinær semesterstart ikke lenger skal åpne for unntak fra plikten til å delta i det samordnede opptaket, med mindre det etter en konkret vurdering utgjør «særlige grunner».
- At fagskolene bare skal kunne tilby ledige studieplasser så lenge tilbudet blir gitt tidnok til at oppstartstidspunktet er faglig forsvarlig.
- At fristen for å søke om utsatt studiestart (reservasjon av studie-plass) skal være tre uker før studiestart og ikke tre uker etter tilbud om studie-plass.

Se forslag til ny fagskoleforskrift kapittel 2.

4 Politiattest

4.1 Dagens regler

Krav om politiattest ved opptak og underveis i fagskoleutdanninger er regulert av fagskoleloven § 27 og fagskoleforskriften kapittel 4. I fagskoleforskriften § 19 er fagskolen pålagt å informere om krav om politiattest, i § 20 er det regler om tidsfrister for studentene til å legge fram politiattest, i § 21 er studentene pålagt å bekrefte kjennskap til regelverket ved opptak, og i § 22 er det presisert at det kan foretas fornyet vandelskontroll. I § 23 er det relativt detaljerte regler om fagskolens behandling av politiattest med merknad.

4.2 Departementets vurdering og forslag

Overordnet om forslaget

Departementet har gjennomgått dagens regulering av krav om politiattest i tilknytning til fagskoleutdanning, og foreslår å gjøre en del forenklinger og språklige endringer. En større språklig endring er foreslått i regelen om at fagskolen kan be om utlevering av nye eller oppdaterte opplysninger etter at politiattest er sendt (fornytt vandelskontroll), i tråd med ordlyden i politiregisterloven § 43. Departementet har ikke ment å foreslå realitetsendringer i andre tilfeller enn der det er omtalt i høringsnotatet og foreslår å videreføre reglene som ikke omtales nærmere.

Tidsfrister for å legge fram politiattest

Det følger av fagskoleloven § 27 første ledd at fagskolen kan kreve at studentene legger fram politiattest ved opptak og underveis i utdanninger hvor de kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier, jf. fagskoleloven § 27. I tillegg gjelder særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning, jf. fagskoleloven § 27 andre ledd.

Utgangspunktet er at fagskolen skal kreve politiattesten så tidlig som mulig, når vilkårene for det er oppfylt. Det innebærer at politiattest skal kreves ved opptak dersom utdanningen inneholder obligatorisk klinisk undervisning eller praksisstudier som er omfattet av fagskoleloven § 27. Dersom det først senere blir klart at studenten skal delta i slik klinisk undervisning eller praksisstudier, skal fagskolen kreve politiattesten da. Departementet foreslår å presisere dette i forskriften.

Departementet mener at det bør videreføres en tidsfrist for studenter til å sende politiattest til fagskolen. I dag er fristen satt til fire uker fra tilbudet om studieplass kom fram, jf. fagskoleforskriften § 20 første ledd. Departementet har vurdert om fristen bør regnes fra tidspunktet tilbudet om studieplass kom fram eller fra tilbudet om studieplass ble akseptert, og om fristens lengde bør endres fra fire til tre uker. Departementet har også vurdert om tidsfristen bør knyttes til oppstart, i stedet for ved tilbud eller aksept av studieplass.

I tilsvarende regulering for utdanning ved universiteter og høyskoler ble det gjort en forenkling høsten 2024. Etter dagens regulering for universiteter og høyskoler skal studentene sende politiattesten senest tre uker etter at de aksepterte tilbudet om studieplass. Alternativt senest tre uker etter at institusjonen krevde politiattesten fremlagt dersom det først senere ble avklart at studentene skal gjennomføre klinisk undervisning eller praksis som er omfattet av krav om politiattest i lov 8. mars 2024 nr. 9 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 12-2. Departementet ser i utgangspunktet ingen grunn til at disse reglene skal være ulike for utdanninger ved fagskoler på den ene siden og universiteter og høyskoler på den andre. Departementet er imidlertid kjent med at den nye tidsfristen for framleggelse av politiattest for studier ved universiteter og høyskoler har medført noen utfordringer. Et tredje alternativ er derfor å knytte tidsfristen for å sende inn politiattest til oppstart, for eksempel tre uker før utdanningen starter.

Departementet mener det er hensiktsmessig å videreføre regler som fungerer godt, og er ikke kjent med utfordringer med dagens regulering av tidsfrister for framleggelse av politiattest i tilknytning til fagskoleutdanning. Departementet foreslår derfor å videreføre tidsfristen på fire uker fra tilbudet om studieplass kom fram, men ber om innspill fra høringsinstansene på om regelen bør endres slik at den blir lik som for universitets- og høyskoleutdanning eller om fristen bør knyttes til tidspunktet for oppstart av utdanningen.

I dag er det i fagskoleforskriften bare satt en konkret tidsfrist for når studenter senest skal sende inn politiattesten dersom det allerede ved opptak er klart at utdanningen oppfyller vilkårene i fagskoleloven § 27. Det er ingen spesifisering av en konkret tidsfrist for de tilfellene der det først underveis i utdanningen blir klart at studenten skal gjennomføre klinisk undervisning eller praksisstudier som er omfattet av fagskoleloven § 27.

Det følger av fagskoleloven § 27 tredje ledd at den som ikke legger fram politiattest i tråd med reglene, har ikke rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisopplæring. Tidspunktet for oppstart av slik undervisning utgjør dermed en form for frist for innlevering av politiattest. Departementet har vurdert om det er behov for å sette en generell frist for disse tilfellene, og har kommet til at dette er hensiktsmessig. Departementet mener at det i så fall vil være naturlig å sette en tilsvarende lengde på fristen som for de tilfellene hvor det kreves politiattest ved opptak. Departementet foreslår derfor å innføre en frist på fire uker fra da fagskolen krevde politiattesten fremlagt. Fagskolene må følgelig be om politiattest minst fire uker før studentene skal delta i klinisk undervisning eller praksisopplæring, for å sikre at studentene har sendt inn politiattest før den kliniske undervisningen eller praksisopplæringen starter. Se forslag til § 3-2.

Fagskolens behandling av politiattester

Saksbehandlingsreglene om politiattest er relativt detaljerte i dagens fagskoleforskrift. Det er blant annet satt en rekke konkrete tidsfrister og gitt føringer for hva som skal følge oversendelsen fra fagskolen til styret eller den lokale klagenemnda. Det følger av fagskoleloven § 39 andre ledd at forvaltningsloven kapittel III til VI og VII gjelder for avgjørelser om utestenging. Det vil si at behandlingen av saker om politiattester som kan resultere i vedtak om utestenging er omfattet av forvaltningslovens regler om

enkeltvedtak. Det følger av forvaltningsloven § 11 a at saker skal forberedes og avgjøres uten ugrunnet opphold. Videre har fagskolen et ansvar for at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17.

Departementet mener at dobbeltregulering generelt bør unngås. Departementet foreslår derfor å ikke videreføre reglene i dagens fagskoleforskrift om at saken skal forberedes og behandles snarest mulig, og at studenten kan innkalles til møte dersom det er nødvendig for å få saken tilfredsstillende opplyst. Departementet foreslår også noen ytterligere forenklinger, ettersom forvaltningslovens regler om saksbehandlingstid og utredningsplikt i tilstrekkelig grad ivaretar behovet for en rask og trygg behandling av sakene.

Departementet presiserer at det ligger som en forutsetning i studentens rett til å uttale seg at studenten må få tilstrekkelig informasjon om fagskolens vurderinger og tid til å kunne komme med en uttalelse, og at dette fortsatt vil gjelde selv om departementet ikke foreslår å videreføre detaljene om hvilke dokumenter studenten skal få oversendt til uttalelse, og den konkrete fristen på fjorten dager i forskriften.

Departementet foreslår også å ikke videreføre enkelte andre deler av dagens fagskoleforskrift § 23, da forholdene i tilstrekkelig grad er regulert andre steder i fagskoleforskriften eller i fagskoleloven. Dette gjelder hva styret eller den lokale klagenemnda skal vurdere, og at Nasjonal klagenemnd for fagskoleutdanning er klageinstans. Førstnevnte følger av vilkårene i fagskoleloven § 27, og sistnevnte følger av dagens fagskoleforskrift § 43 bokstav g. Videre følger det av fagskoleloven § 27 tredje ledd at den som ikke fremlegger politiattest i tråd med reglene, ikke har rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisopplæring.

Regelen om at studenter med merknad på politiattesten ikke har rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudier før det er fattet vedtak i saken, mener departementet er av så grunnleggende betydning for den enkelte student at den bør reguleres i loven. Departementet foreslår derfor å flytte regelen fra forskrift til lov. Se forslag til nytt siste punktum i fagskoleloven § 27 sjuende ledd.

Det som da gjenstår av regulering i fagskoleforskriften § 23 som departementet foreslår å videreføre i forslaget til § 3-3 er at studenten har rett til å uttale seg før fagskolen på grunnlag av politiattesten fatter vedtak om utestenging, og at politiattester skal oppbevares i samsvar med politiregisterforskriften § 37-2. Se forslag til § 3-3.

Hjemmel til å fastsette forskrift

Departementet mener at forskriftshjemmelen om politiattest bør justeres slik at det blir tydeligere at den gjelder reglene som departementet foreslår å videreføre i den nye fagskoleforskriften. Det inkluderer blant annet saksbehandlingen av politiattest med merknad og frister for studentene til å sende inn politiattester både med og uten merknader. Departementet foreslår å justere ordlyden slik at forskriftshjemmelen gjelder gjennomføring av kravet om politiattest, blant annet om saksbehandling og frister. Se forslag til endringer i fagskoleloven § 27 niende ledd.

Oppsummering

Departementet foreslår å videreføre reglene om politiattest med noen språklige endringer og forenklinger. Av materielle endringer foreslår departementet:

- Å innføre en tidsfrist på fire uker for studentene til å sende inn politiattest dersom det først underveis i utdanningen blir avklart at studentene skal gjennomføre klinisk undervisning eller praksis som er omfattet av fagskoleloven § 27.

Se forslag til ny fagskoleforskrift kapittel 3 og endringer i fagskoleloven § 27 sjuende ledd.

5 Skikkethetsvurdering

5.1 Dagens regler

Reglene om skikkethet er regulert i fagskoleloven § 26 og fagskoleforskriften kapittel 5.

Formålet med skikkethetsvurdering og vurderingskriterier

Fagskoleforskriften § 26 regulerer formålet med skikkethetsvurdering, som er å avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. Denne bestemmelsen angir også grunnvilkåret for at en student skal anses som uskikket. Det er at en student i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner. Etter fagskoleforskriften § 27 første ledd skal det foretas skikkethetsvurdering i utdanninger hvor studenter kan utgjøre en fare.

Fagskoleforskriften § 29 angir ulike kriterier, hvorav minst ett må være oppfylt for at en student anses som uskikket for yrket i lys av formålet i fagskoleforskriften § 26.

Kriteriene skal fange opp en students manglende vilje eller evne til å opptre og samhandle på en profesjonell og trygg måte med personer i sårbare situasjoner. Henvisningen til fagskoleforskriften § 26 medfører at en student anses som uskikket dersom ett eller flere kriterier i fagskoleforskriften § 29 er oppfylt på en slik måte at studenten kan utgjøre en fare for liv, helse, rettigheter eller sikkerhet til personer i sårbare situasjoner.

Fagskoleforskriften § 29 andre ledd gir departementet adgang til å fastsette tilleggskriterier for enkeltutdanninger i særskilte tilfeller.

Behandlingen av skikkethetsaker og utestengingsperiode

Fagskoleforskriften § 34 regulerer behandlingen av skikkethetsaker hos den skikkethetsansvarlige ved fagskolen. Bestemmelsen regulerer også når den skikkethetsansvarlige skal fremme en sak til skikkethetsnemnda.

Fagskoleforskriften § 36 regulerer behandlingen av skikkethetsaker i styret eller institusjonens klagenemnd etter at skikkethetsnemnda har gitt sin innstilling.

Bestemmelsen gir styret eller fagskolens klagenemnd myndighet til å fatte vedtak om at en student ikke er skikket, og til å beslutte utestenging fra utdanningen. Utestengingsvedtak kan inneholde vilkår for gjenopptak, og studenten kan ikke søke opptak til «lignende utdanninger» ved andre fagskoler i utestengingsperioden.

Bestemmelsen nevner uttrykkelig at det ikke skal utstedes vitnemål til en student som er funnet uskikket, og at vilkår for å gjenoppta studiet kan stilles ved utestenging kortere enn fem år.

Løpende og særskilt skikkethetsvurdering

Det følger av fagskoleloven § 26 første ledd at fagskolen gjennom hele utdanningen skal foreta løpende skikkethetsvurdering av alle studenter som er omfattet av kravet om slik vurdering. Fagskoleforskriften § 28 første ledd fastslår at det skal foretas en løpende skikkethetsvurdering av studenter ved fagskoleutdanninger som omfattes av § 27 første ledd. Etter fagskoleforskriften § 28 andre ledd skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket.

Skikkethetsnemnd, skikkethetsansvarlig og tvilsmelding

Fagskoleforskriften § 31 angir at *styret selv* skal oppnevne en skikkethetsnemnd. Bestemmelsen inneholder også kravene til hvilke medlemmer fagskolens skikkethetsnemnd skal bestå av. I bokstav e fremgår det at nemnda skal ha en ekstern representant med juridisk embetseksamen eller master i rettsvitenskap.

Fagskoleforskriften § 32 regulerer at styret oppnevner én eller flere ansatte som skikkethetsansvarlige ved fagskolen.

Fagskoleforskriften § 33 inneholder reglene om tvilsmeldinger om en students skikkethet. I første ledd andre setning står det at den som leverer en tvilsmelding, ikke regnes som en part i saken.

5.2 Departementets vurdering og forslag

Reglene om skikkethet i fagskoleforskriften har i det vesentlige stått uendret siden dagens fagskoleforskrift trådte i kraft i 2019. Samtidig har fagskolesektoren vært i utvikling siden forskriften trådte i kraft. Departementet har gått gjennom skikkethetsreglene i forskriften og sett dem i sammenheng med skikkethetsbestemmelsen i fagskoleloven § 26. Forslaget er i hovedsak en videreføring av eksisterende skikkethetsregler, men med enkelte endringer. Departementet har ikke ment å foreslå realitetsendringer i andre tilfeller enn der det er omtalt i høringsnotatet, og foreslår å videreføre reglene som ikke omtales nærmere.

Det er i hovedsak de samme hensynene bak skikkethetsreglene i fagskolesektoren som bak skikkethetsreglene i universitets- og høyskolesektoren. Departementet har derfor vurdert om skikkethetsreglene i større grad bør være likt utformet for de to sektorene, og foreslår enkelte språklige justeringer basert på dette.

Departementet vil oppfordre fagskolesektoren om særlig å gi høringsinnspill til forslagene som gjelder skikkethet.

Formålet med skikkethetsvurderinger og vurderingskriterier

Departementet foreslår at «dyr» tas inn i gruppen som skal hensyntas ved skikkethetsvurderinger, jf. fagskoleforskriften § 26. Dette vil være tilsvarende regulering

som i skikkethetsreglene i universitets- og høyskoleforskriften. Det finnes i dag fagskoleutdanninger knyttet til behandling av dyr, og dyr er beskyttet etter dyrevelferdsloven. I tråd med dette mener departementet at dyr også bør ivaretas gjennom skikkethetsvurdering i fagskolesektoren. Se forslag til § 4-1. Som følge av dette, foreslås det å innta «dyr» i vurderingskriteriene i fagskoleforskriften § 29 første ledd bokstav a og d.

Videre foreslår departementet å ikke videreføre at «Departementet kan fastsette tilleggskriterier for enkeltutdanninger i særskilte tilfeller», jf. fagskoleforskriften § 29 andre ledd. Departementet erfarer at denne bestemmelsen er lite brukt, og mener at eventuelt nye vurderingskriterier uansett bør reguleres i forskriften, etter en ordinær høringsprosess. Bestemmelsen i fagskoleforskriften § 29 andre ledd anses derfor ikke nødvendig. Samtidig oppfordrer departementet høringsinstansene om å gi innspill om eventuelle behov for endringer i reglene om vurderingskriterier. Departementet ber særlig om tilbakemelding på om dagens vurderingskriterier dekker fagskolenes behov.

Behandlingen av skikkethetsaker og utestengingsperiode

Departementet foreslår språklige endringer i fagskoleforskriften § 34 om behandling av skikkethetsansvarlig. Departementet foreslår å endre ordlyden i første ledd som gjelder når studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning. Forslaget er å erstatte «åpenbart» med «klart», slik at det blir «[s]tudenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning med mindre det er klart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten.» Dette er tilsvarende ordlyd som i universitets- og høyskoleforskriften § 7-8 andre ledd, og innebærer ingen materiell endring. Endringen er ment å tydeliggjøre at terskelen er lik for fagskolene og universitetene og høyskolene.

Videre foreslår departementet å tydeliggjøre når skikkethetsansvarlig skal fremme en skikkethets sak for skikkethetsnemnda. Dette vil kunne bidra til å sikre lik praksis blant fagskolene og gi studentene økt forståelse for hva som forventes av dem i forbindelse med en skikkethets sak. Herunder foreslår departementet å presisere at en skikkethets sak skal fremmes når det er klart at utvidet oppfølging og veiledning ikke er egnet til å hjelpe studenten. Se forslag til § 4-8.

Departementet foreslår enkelte endringer i fagskoleforskriften § 36. Det foreslås å ikke videreføre setningen om at det ikke skal utstedes vitnemål for den aktuelle utdanningen til en student som er funnet uskikket, siden dette følger av fagskoleloven § 26.

Presiseringen i fagskoleforskriften § 36 andre ledd om at styret eller klagenemnda kan stille vilkår for at utdanningen gjenopptas «ved kortere utestenging enn fem år», fremstår unødvendig. Etter fagskoleloven § 26 tredje ledd har styret adgang til å vedta at studenten utestenges fra utdanningen i inntil fem år. Da det ikke er aktuelt med en utestengelsesperiode på over fem år, foreslår departementet å ikke videreføre denne presiseringen i forskriften. Se forslag til § 4-10.

Løpende og særskilt skikkethetsvurdering

Fagskolenes ansvar for å gjøre løpende skikkethetsvurderinger fremgår av både fagskoleloven § 26 første ledd og av fagskoleforskriften § 28 første ledd. Fagskolenes

ansvar for å gjennomføre særskilte skikkethetsvurderinger hvis det er begrunnet tvil om at en student er skikket, følger av fagskoleforskriften § 28 andre ledd.

Departementet mener at dobbeltreguleringen av fagskolenes ansvar for å gjøre løpende skikkethetsvurderinger bør oppheves, og at reguleringen av løpende skikkethetsvurderinger fortsatt bør følge av loven. Departementet mener videre at det bør lovfestes når en sak om særskilt skikkethetsvurdering skal igangsettes, og foreslår derfor å flytte reguleringen fra forskrift til lov. Se forslag til endringer i fagskoleloven § 26 andre ledd.

Skikkethetsnemnd, skikkethetsansvarlig og tvilsmelding

I dag er det *styret selv* som skal oppnevne en skikkethetsnemnd ved fagskolen. Dette innebærer at styret ikke kan delegere bort myndigheten til å oppnevne skikkethetsnemnda. Departementet vurderer at det er unødvendig å regulere i forskrift at oppnevningen må foretas av styret, uten mulighet for å delegere bort oppgaven. Styret vil i alle tilfeller ha det endelige ansvaret for oppnevningen av skikkethetsnemnda, også dersom oppgaven er delegert. Departementet foreslår derfor å endre ordlyden til at *fagskolen* skal oppnevne en skikkethetsnemnd. Det innebærer i praksis at styret kan delegere myndigheten til å oppnevne skikkethetsnemnden.

Det er i dag fastsatt krav til hvem som skal sitte i skikkethetsnemnda. Det skal blant annet være «en ekstern representant med juridisk embetseksamen eller master i rettsvitenskap», jf. fagskoleforskriften § 31 andre ledd bokstav e. Departementet foreslår å endre dette til «jurist, jf. advokatloven § 67». På denne måten knyttes kompetansekravet opp mot definisjonen i advokatloven § 2 og reglene om bruk av juristtittelen i § 67. Se forslag til § 4-5.

Departementet foreslår å endre ordlyden i fagskoleforskriften § 32, som regulerer at styret oppnevner én eller flere ansatte som skikkethetsansvarlige ved fagskolen, fra å omtale «styret» til å omtale «fagskolen». Dette er en videreføring av gjeldende rett og kun en språklig endring. Se forslag til § 4-6.

Departementet foreslår å ikke videreføre fagskoleforskriften § 33 første ledd andre punktum om at «den som leverer tvilsmelding, regnes ikke som en part i saken». Hvem som er part i en sak, reguleres av forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e.

Departementet mener det ikke er behov for å regulere dette i særlovgivningen i tillegg. Se forslag til § 4-7.

Oppsummering

Departementet foreslår i hovedsak å videreføre reglene om skikkethet, med enkelte språklige endringer. Noen bestemmelser er ikke foreslått videreført i forskriften fordi bestemmelsen er en dobbeltregulering eller foreslås flyttet til fagskoleloven. Av materielle endringer foreslår departementet å:

- Utvide gruppen som skal beskyttes av reglene om skikkethet, til å omfatte dyr.
- Åpne for at styret kan delegere oppgaven med å oppnevne en skikkethetsnemnd.

Se forslag til ny fagskoleforskrift kapittel 4 og endringer i fagskoleloven § 26.

6 Godskriving og fritak (faglig godkjenning)

6.1 Dagens regler

Etter fagskoleloven § 8 første ledd skal fagskoler *godskrive* beståtte emner fra andre akkrediterte fagskoleutdanninger som oppfyller de faglige kravene for emnene det søkes om godkjenning for, dersom de aktuelle fagskoleutdanningene ligger innenfor det samme fagområdet eller nært beslektede fagområder.

Etter fagskoleloven § 8 andre ledd kan fagskoler gi *fritak* for emner på grunnlag av annen dokumentert relevant utdanning og kompetanse. Fritak forutsetter at fagskolen etter en faglig vurdering mener at studenten har oppnådd et læringsutbytte tilsvarende det som er fastsatt for emnene som det søkes fritak for, jf. Prop.47 L (2017–2018) s. 91.

Mens generell godkjenning av utenlandsk utdanning foretas av HK-dir, er den enkelte fagskole ansvarlig for å vurdere søknader om godskriving og fritak.

Fagskoleforskriften § 37 første ledd slår fast at utgangspunktet for vurderinger om godskriving og fritak skal være læringsutbyttebeskrivelsene for den aktuelle utdanningen eller det aktuelle emnet og studiepoeng eller andre vurderinger av omfang, nivå og arbeidsbelastning for de emnene eller den kompetansen det søkes om godskriving eller fritak for.

Fagskoleforskriften § 37 andre ledd første punktum slår fast at fritak skal bygge på en faglig vurdering fra den enkelte fagskole. Det følger av andre punktum i paragrafen at fritak på bakgrunn av realkompetanse må baseres på en faglig vurdering av om søkerens bakgrunn, fra arbeidsliv, frivillig sektor, utdanning og/eller annet, dvs. formell, ikke-formell og uformell kompetanse, samlet kan gi grunnlag for fritak for en del av en fagskoleutdanning.

6.2 Departementets vurdering og forslag

Loven

I universitets- og høyskoleloven ble begrepene «godskriving» og «fritak» erstattet med samlebetegnelsen «faglig godkjenning» ved endringslov 11. juni 2021 nr. 81 og videreført i den nye universitets- og høyskoleloven fra 2024, se universitets- og høyskoleloven §§ 9-1 til 9-5. Departementet la til grunn at endringen ville forenkle regelverket, og at den kunne bidra til at brukere av regelverket vil se på hva som er regulert i den aktuelle lovbestemmelsen, framfor hvilket begrep som er brukt, se Prop.111 L (2020–2021) kapittel 2.5.4.4.

Departementet mener at begrepene «godskriving» og «fritak» bør erstattes med «faglig godkjenning» også i fagskoleloven, se forslag til endringer i §§ 8, 17 a, 24 og 39. Departementet mener at dette vil bidra til forenkling og gjøre regelverket mer forståelig. Departementet viser til at enkelte fagskoler kun bruker én av betegnelsene «godskriving» og «fritak», selv når det vises til begge deler. Departementet mener også det er ønskelig med konsekvent begrepsbruk i fagskolesektoren og universitets- og høyskolesektoren,

særlig når det i enkelte tilfeller er nær tilknytning mellom fagskoletilbud og universitets- og høyskoletilbud. Endringen av begrepene innebærer i seg selv ingen materielle endringer.

Departementet foreslår at det presiseres i lovteksten at utdanningen eller kompetansen godkjennes som del av en students utdanning ved fagskolen. Departementets forslag gir mer presist uttrykk for virkningen av godkjenning enn dagens lovtekst, særlig for det som i dag heter fritak. Departementet legger til grunn at både godskriving og fritak etter gjeldende rett innebærer at utdanningen eller kompetansen godkjennes som del av studentens utdanning ved fagskolen, slik at studenten får uttelling i studiepoeng og ikke trenger å ta tilsvarende emner på nytt. Endringen vil dermed ikke medføre noen realitetsendring.

Departementet foreslår også å presisere i lovteksten at faglig godkjenning forutsetter at studenten har oppnådd et læringsutbytte tilsvarende ett eller flere emner ved den godkjennende fagskolen, og at godkjenning innebærer at studenten ikke trenger å ta tilsvarende emner på nytt. Departementet legger til grunn at dette viderefører gjeldende rett for både godskriving og fritak.

Fagskoleloven § 8 første ledd tredje punktum og andre ledd tredje punktum fastslår i dag at departementet kan gi forskrift «om godskriving av emner fra andre fagskoleutdanninger» og «om vurderingen av fritak». Departementet foreslår av hensyn til forenkling at disse slås sammen i et nytt fjerde ledd, om at departementet kan gi forskrift «om faglig godkjenning». Departementet vil blant annet kunne gi regler om vurdering av realkompetanse. I forslaget til ny fagskoleforskrift brukes forskriftshjemmelen til å fastsette hvordan begrepet «realkompetanse» skal forstås ved faglig godkjenning, se forslag til ny forskrift § 5-1, jf. § 2-5.

Forskriften

I forslaget til endringer i fagskoleloven § 8 foreslår departementet å presisere at studenten må ha oppnådd et læringsutbytte tilsvarende de aktuelle emnene. Etter departementets syn er det da ikke nødvendig å beholde fagskoleforskriften § 37 første ledd, som regulerer vurderingen av godskriving og fritak. Departementet mener at fagskoleloven § 8 vil gi fagskolene tilstrekkelig veiledning om hva slags vurdering som skal foretas, samtidig som den vil være tilstrekkelig fleksibel og overordnet.

Departementet foreslår at definisjonen av realkompetanse, som i dag er plassert i fagskoleforskriften § 2, videreføres i en egen paragraf i kapittelet om opptak, se kapittel 3.2.7 i høringsnotatet og forslag til § 2-5. For å unngå dobbeltregulering foreslår departementet at fagskoleforskriften § 37 andre ledd, som i hovedsak redegjør for realkompetansebegrepet, erstattes med en paragraf som fastslår at definisjonen i opptakskapittelet også gjelder ved faglig godkjenning. Denne plasseres sammen med reglene om grader, vitnemål og karakterer.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at fagskoleforskriften § 37 ikke videreføres i ny forskrift.

Oppsummering

Departementet foreslår:

- Å erstatte begrepene «godskriving» og «fritak» med samlebetegnelsen «faglig godkjenning».
- Å presisere i fagskoleloven § 8 at faglig godkjenning innebærer at utdanningen eller kompetansen godkjennes som del av en students utdanning ved fagskolen.
- Å presisere i fagskoleloven § 8 at faglig godkjenning forutsetter at studenten har oppnådd et læringsutbytte tilsvarende det som kreves for ett eller flere emner ved den godkjennende fagskolen.
- En viss utvidelse av forskriftshjemmelen for å regulere faglig godkjenning etter fagskoleloven § 8 andre ledd.
- Å ikke videreføre fagskoleforskriften § 37 om vurderingen av godskriving og fritak i ny fagskoleforskrift.

Se forslag til ny fagskoleforskrift § 5-1 og endringer i fagskoleloven §§ 8, 17 a, 24 og 39.

7 Grader, vitnemål og karakterer

7.1 Dagens regler

Fagskoleloven § 19 slår fast at fagskoler skal utstede vitnemål for fullført fagskoleutdanning.

Fagskoletilsynsforskriften § 2-7 gir nærmere regler om hva som skal stå på vitnemålet. Denne bestemmelsen er hjemlet i fagskoleloven § 19 første ledd andre punktum, som slår fast at «NOKUT kan gi forskrift om krav til vitnemålets utforming og innhold».

Fagskoleforskriften § 38 første punktum slår fast at fagskolen bare kan utstede vitnemål hvis studenten har avlagt studiepoeng ved fagskolen tilsvarende minste resultatbærende enhet i fagskoleutdanningen studenten ønsker vitnemål eller annen dokumentasjon for. Etter andre punktum er det normalt den siste fagskolen som har en student før fullført utdanningsløp, som har ansvaret for å utstede vitnemålet. Etter tredje punktum kan det avtales særskilte ordninger for utstedelse av vitnemål mellom de berørte fagskolene ved godskriving mellom fagskoler.

Fagskoleforskriften § 40 fastsetter felles vurderingsuttrykk. Fagskolene kan bruke enten vurderingsuttrykket bestått eller ikke bestått, eller karakterskalaen A til F.

Fagskoleforskriften § 41 fastsetter gradsbetegnelser for høyere yrkesfaglig utdanning. Utdanning av ett til halvannet års varighet gir graden «Fagskolegrad», mens utdanning av to års varighet eller mer gir graden «Høyere fagskolegrad».

7.2 Departementets vurdering og forslag

Loven

Departementet foreslår at reglene om vitnemålets innhold i fagskoletilsynsforskriften § 2-7 videreføres i den nye fagskoleforskriften. Siden den nye forskriften skal fastsettes av

departementet, foreslår departementet at «NOKUT» byttes ut med «departementet» i forskriftshjemmelen i fagskoleloven § 19 første ledd andre punktum.

Departementet foreslår også en utvidelse av forskriftshjemmelen, slik at departementet kan gi forskrift om «vilkår for utstedelse av vitnemål». Bakgrunnen er at departementet ser at det kan stilles spørsmål ved hjemmelsgrunnlaget for fagskoleforskriften § 38, som slår fast at en student må ha en viss tilknytning til en fagskole for at fagskolen skal utstede vitnemål for fullført utdanning. Siden forslaget til ny fagskoleforskrift inneholder en tilsvarende regel, ønsker departementet å sikre at det foreligger en tydelig hjemmel for tilknytningskravet. Departementet legger til grunn at det også kan avdekkes behov for andre mindre avgrensninger av plikten til å utstede vitnemål. En utvidelse av forskriftshjemmelen vil gjøre det mulig å svare på slike behov på en fleksibel måte.

Etter fagskoleloven § 19 andre ledd hadde studenter som har vitnemål som oppgir fagskolepoeng, rett til å få skrevet ut nye vitnemål som oppgir studiepoeng ved overgangen fra fagskolepoeng til studiepoeng. Denne retten gjaldt kun i en overgangsperiode og ble opphevet 31. desember 2020, jf. fagskoleloven § 44 fjerde ledd. Siden det bare var *retten* etter § 19 andre ledd som ble opphevet, og ikke leddet som sådan, står leddet fortsatt i § 19 i loven. Departementet foreslår at også selve leddet oppheves, siden det ikke har hatt noen virkning siden 2020.

Forskriften

Departementet har registrert en viss usikkerhet i sektoren om når fagskolene kan og skal utstede vitnemål for mindre utdanninger. Det framgår av fagskoleloven § 19 første ledd første punktum at fagskolene skal utstede vitnemål for «fullført fagskoleutdanning». Det vil si at fagskolene kan og skal utstede vitnemål hvis utdanningen er akkreditert som fagskoleutdanning etter fagskoleloven § 5. Dette gjelder uavhengig av omfanget av utdanningen, og uavhengig av om utdanningen er akkreditert direkte av NOKUT eller på grunnlag av fagskolens fagområdeakkreditering eller institusjonsakkreditering. For å tydeliggjøre dette foreslår departementet at det presiseres i forskriften at fullført utdanning skal dokumenteres med vitnemål «uavhengig av utdanningens omfang». Siden dette også følger direkte av loven, er presiseringen i forskriften kun av pedagogisk betydning. Presiseringen foreslås plassert i en ny paragraf om utstedelse av vitnemål, sammen med tilknytningskravet. Se forslag til § 5-4.

Departementet foreslår videre å forenkle reguleringen av tilknytningskrav for utstedelse av vitnemål i fagskoleforskriften § 38. For det første foreslår departementet å bruke begrepet «emne» i første punktum. Tilknytningskravet for utstedelse av vitnemål blir da at «[...] minst ett av emnene i utdanningen [må] være avlagt ved fagskolen som skal utstede vitnemålet». Endringsforslaget er kun en språklig forenkling, og ikke en materiell endring i tilknytningskravet.

For det andre foreslår departementet å ikke videreføre fagskoleforskriften § 38 andre punktum, hvor det står at det normalt er den siste fagskolen som har en student før fullført utdanningsløp som har ansvaret for å utstede vitnemålet. At dette er normalsituasjonen,

følger allerede indirekte av fagskoleloven § 19. Departementet mener derfor at det ikke er nødvendig å videreføre punktet i ny forskrift.

For det tredje foreslår departementet å ikke videreføre fagskoleforskriften § 38 tredje punktum, hvor det står at det ved godskriving mellom fagskoler kan avtales særskilte ordninger for utstedelse av vitnemål mellom de berørte fagskolene. Generelt bør regelverket gi klare rammer for fagskolene og studentene, og det bør ikke åpnes for avtalebaserte ordninger som fraviker lov- og forskriftsreguleringen i større grad enn nødvendig. Departementet mener at fagskolenes ansvar i dag er tilstrekkelig regulert i fagskoleloven § 19 om vitnemål og § 8 om godskriving og fritak (faglig godkjenning), og at det ikke er behov for nærmere regulering i forskrift. På bakgrunn av dette mener departementet at unntaksadgangen ikke bør videreføres i ny forskrift. Departementet ber om innspill dersom noen aktører mener det fortsatt er behov for en slik unntaksadgang.

Departementet foreslår at kravene til vitnemålets innhold i fagskoletilsynsforskriften § 2-7 videreføres i ny fagskoleforskrift, se forslag til § 5-5. Departementet foreslår at definisjonen av «emner» i dagens fagskoleforskrift tas inn i denne paragrafen, siden begrepet bare brukes i bestemmelsene om vitnemål. Departementet foreslår noen språklige forenklinger i definisjonen, samt at setningen «Hva som anvendes som begrep for den minste resultatbærende enheten, varierer fra fagskole til fagskole (modul, fag, emne, enhet, sertifikat).» ikke videreføres. Etter departementets syn er det lite hensiktsmessig at fagskoleforskriften legger opp til varierende begrepsbruk ved å slå fast at fagskolene også kan omtale emner som for eksempel modul, fag, enhet og sertifikat. At setningen ikke videreføres, er ikke til hinder for at fagskolene kan fortsette å bruke ulike uttrykk for å vise til emner der fagskolene mener at det er hensiktsmessig. Det er imidlertid viktig at det er tydelig for studentene om et tilbud er en utdanning eller et emne, da dette har betydning for hvilke regler som gjelder. Se forslag til § 5-5 første ledd bokstav f.

Departementet foreslår videre at reglene om felles vurderingsuttrykk i fagskoleforskriften § 40 videreføres, med enkelte språklige endringer. Departementet foreslår at «vurderingsuttrykk» erstattes av «karakterer», i tråd med alminnelig språkbruk og språkbruken ellers i forskriften. Departementet foreslår også at oppramsingen av ulike vurderinger kortes ned, slik at bestemmelsen kun viser til «vurdering og eksamen». Dette medfører ingen realitetsendring. Se forslag til § 5-2.

Departementet foreslår å presisere at gradsbetegnelsene i fagskoleforskriften § 41 er knyttet til antall studiepoeng i utdanningen, og ikke til antall år utdanningen varer. I dagens regulering står både antall år og studiepoeng. Dersom utdanningen gjennomføres på deltid, vil det være antallet studiepoeng som er avgjørende for hvilken gradsbetegnelse som kan brukes. Forholdet mellom antallet studiepoeng og antall år med fulltidsutdanning følger av fagskoleloven § 17 a. Departementet mener derfor at det er ryddigst å kun vise til studiepoeng i reguleringen av gradsbetegnelser. Departementet foreslår videre å presisere at «fagskolegrad» også kan gis for utdanninger med et omfang på 91–119 studiepoeng, slik at alle utdanninger på minst 60 studiepoeng gir en grad. Det vil si at «fagskolegrad» brukes om utdanninger med et omfang på 60–119 studiepoeng, og at

«høyere fagskolegrad» brukes om utdanninger med et omfang på minst 120 studiepoeng. Se forslag til § 5-3.

Departementet foreslår at definisjonen av falske dokumenter i fagskoleforskriften § 6 flyttes til kapitlet om grader, karakterer og vitnemål. Departementet har forenklet ordlyden i første ledd noe, blant annet ved at det ikke lenger fremgår uttrykkelig at både digitale og skriftlige dokumenter kan være falske. Dette er ikke ment å medføre noen realitetsendring. Departementet foreslår videre en presisering av at også vitnemål og dokumenter som er tilbakekalt fordi resultatene er annullerte, anses som falske.

Departementet legger til grunn at dette er i tråd med gjeldende rett, da slike dokumenter ikke har et sannferdig innhold. Departementet foreslår for øvrig at også utdanningsinstitusjoner som uriktig gir inntrykk av å ha akkreditering etter universitets- og høyskoleloven kapittel 3, skal anses som falske. Dette kan blant annet være relevant ved faglig godkjenning av høyere utdanning, jf. fagskoleloven § 8 andre ledd. Se forslag til § 5-6.

Oppsummering

Departementet foreslår å videreføre dagens regler om grader, vitnemål og karakterer i ny fagskoleforskrift, med noen materielle, strukturelle og språklige endringer. De viktigste endringsforslagene er:

- Å forenkle tilknytningskravet for utstedelse av vitnemål.
- Å ikke videreføre reguleringen i forskrift av at det normalt er den siste fagskolen som har en student som skal utstede vitnemål og at fagskoler kan avtale særskilte ordninger for utstedelse av vitnemål ved godskriving.
- Å presisere at fullført utdanning skal dokumenteres med vitnemål uavhengig av utdanningens omfang.
- Å ta en forenklet definisjon av «emner» inn i forskriftsparagrafen om vitnemålets innhold.
- Å erstatte begrepet «vurderingsuttrykk» med «karakterer».
- Å knytte gradsbetegnelsene til omfang målt i studiepoeng og ikke i år.
- Å utvide forskriftshjemmelen i fagskoleloven § 19 første ledd, slik at departementet også kan gi forskrift om vilkår for utstedelse av vitnemål.
- Å oppheve overgangsbestemmelsen i fagskoleloven § 19 andre ledd.

Se forslag til ny fagskoleforskrift kapittel 6 og endringer i fagskoleloven § 19.

8 Generell godkjenning av utenlandsk utdanning

8.1 Dagens regler

Etter fagskoleloven § 7 første ledd kan personer med høyere yrkesfaglig utdanning fra utlandet søke departementet om å få en generell godkjenning av utdanningen. Slik godkjenning innebærer at utdanningen i nivå og omfang godkjennes som sidestilt med

akkreditert fagskoleutdanning. Departementets godkjenningsmyndighet er delegert til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir).

Fagskoleforskriften kapittel 9 inneholder nærmere regler om saksbehandlingen i saker om generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning, med hjemmel i fagskoleloven § 7 femte ledd. Søkers plikt til å framlegge dokumentasjon er regulert i fagskoleforskriften § 56, og HK-dirs saksbehandling er regulert i fagskoleforskriften § 57. Fagskoleforskriften § 58 fastslår at HK-dirs godkjenningsvedtak skal angi om utdanningen er sidestilt i nivå og omfang med norsk fagskoleutdanning. Vedtaket skal også kort beskrive fagområdet for utdanningen, blant annet ved å oppgi hvilket yrke eller hvilken bransje eller sektor utdanningen kvalifiserer for der den er avlagt.

8.2 Departementets vurdering og forslag

Departementets myndighet etter fagskoleloven § 7 til å treffe vedtak om generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning er delegert til HK-dir gjennom tildelingsbrevet for 2023. Departementet foreslår at delegeringen tas inn i en egen paragraf i forskriften. Hvem søknaden skal rettes til, er av sentral betydning for søkerne, og det er ønskelig at sentrale regler fremgår av forskriften. Dette gir også god sammenheng med bestemmelsene om saksbehandling ved generell godkjenning, som forutsetter at HK-dir gjennomfører saksbehandlingen av søknadene. Se forslag til § 6-1.

Departementet foreslår en mindre endring i fagskoleforskriften § 58 andre punktum. Paragrafen fastslår at HK-dirs vedtak om generell godkjenning kort skal «beskrive fagområdet for utdanningen, blant annet ved å oppgi hvilket yrke eller hvilken bransje eller sektor utdanningen kvalifiserer for der den er avlagt». Etter departementets syn kan alternativet «hvilket yrke [...] utdanningen kvalifiserer for der den er avlagt» gi et uriktig inntrykk av at godkjenningsordningen er en form for yrkesgodkjenning. Godkjenning etter fagskoleloven § 7 bygger på en vurdering av om søkerens utdanning i nivå og omfang er sidestilt med akkreditert fagskoleutdanning, og ikke på en vurdering av om søkeren er kvalifisert til å utøve et yrke. Departementet foreslår derfor at teksten etter kommaet strykes, slik at bestemmelsen kun fastslår at vedtaket kort skal beskrive fagområdet for utdanningen. Dette innebærer samtidig at HK-dir får noe større frihet med hensyn til hvordan fagområdet skal beskrives. Hensikten er ikke å senke detaljnivået i beskrivelsen av fagområdet, og HK-dir bør tilstrebe å beskrive fagområdet på en måte som gjør vedtaket mest mulig nyttig for potensielle arbeidsgivere og andre vedtaket er relevant for. Se forslag til § 6-4.

Departementet foreslår også noen språklige forenklinger i kapittelet. Departementet legger til grunn at disse endringene ikke vil ha noen betydning for det materielle innholdet i reglene.

Oppsummering

Departementet foreslår å videreføre dagens regler om generell godkjenning av utenlandsk utdanning i ny fagskoleforskrift, med noen materielle, strukturelle og språklige endringer. De viktigste endringsforslagene er:

- At delegeringen av departementets godkjenningsmyndighet til HK-dir tas inn i forskriften.
- At HK-dir gis noe større frihet til å velge hvordan fagområdet for utdanningen skal beskrives i godkjenningsvedtaket.

Se forslag til ny fagskoleforskrift kapittel 6.

9 Andre endringer i fagskoleloven

9.1 Læringsmiljø

9.1.1 Dagens regler

Etter fagskoleloven § 15 første ledd skal studentene ha et godt og inkluderende læringsmiljø. Det er fagskolens styre som har ansvar for å legge forholdene til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø, i samarbeid med studentorganene. Etter § 15 andre ledd har styret ansvaret for at læringsmiljøet og det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig med hensyn til studentenes helse, sikkerhet og velferd. Institusjonene har kun ansvar for de elementene av læringsmiljøet som med rimelighet kan anses å være innenfor utdanningsinstitusjonens kontrollsfære.

Tredje ledd bokstav a til i lister opp flere krav til det fysiske arbeidsmiljøet. Det er blant annet krav om at lokalene er hensiktsmessig dimensjonert og innredet, har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklima og luftkvalitet, blir vedlikeholdt og er rene og ryddige, er innredet og vedlikeholdt slik at de forhindrer og forebygger uheldige fysiske belastninger, skader og ulykker, og er utformet og innrettet for studenter av ulike kjønn og slik at personer med nedsatt funksjonsevne kan studere ved fagskolen. Kravene i tredje ledd bokstavene a til i er fastsatt som funksjonsbestemmelser. Dette innebærer at fagskolene må finne hensiktsmessige og kostnadseffektive løsninger som tilfredsstillende lovens krav. Det kan gjøres lokale vurderinger av hva som vil være tilfredsstillende standarder ved det enkelte studiested og for den enkelte utdanning.

Det følger av tredje ledd bokstav i at styret ved utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet så langt det er mulig og rimelig skal sørge for at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming. Fagskolene har etter [likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18](#) en plikt til universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjoner og informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Plikten gjelder ikke utforming som innebærer en uforholdsmessig byrde. Styret må foreta en skjønnsmessig vurdering av om utformingen medfører en uforholdsmessig byrde, og her skal de særlig legge vekt på tilretteleggingens effekt for å bygge ned barrierene for studenter med funksjonsnedsettelse, de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen, institusjonenes ressurser, sikkerhetsmessige hensyn og vernehensyn, jf. likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18 og forarbeidene til loven, jf. Prop. 81 L (2016–2017) og Prop. 141 LS (2020–2021).

Det psykiske arbeidsmiljøet omfatter forhold ved studentenes studiesituasjon, som organisering av eksamen, undervisningstilbudet og pedagogisk opplegg, progresjon i studiet, samt forhold knyttet til mobbing og trakassering relatert til studiesituasjonen. Fagskolenes ansvar omfatter bare de delene av det psykiske arbeidsmiljøet som med rimelighet kan anses å være innenfor fagskolenes kontroll.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene til det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet er oppfylt.

Departementet kan gi forskrift om kravene til læringsmiljøet.

9.1.2 Departementets vurdering og forslag

Et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring er en viktig forutsetning for god studiekvalitet. Læringsmiljøet skal gi studentene en trygg og tilpasset studietilværelse og legge til rette for at den enkelte student skal ha de rette forutsetningene til å tilegne seg den kunnskapen som forventes av utdanningen. Et godt læringsmiljø skal bidra til at individuelle forhold hos studenten, for eksempel funksjonsnedsettelse, ikke skal være til hinder for at studentene har like muligheter til å gjennomføre utdanningen.

Departementet mener at dagens bestemmelse om læringsmiljø bør oppdateres.

Bestemmelsen er i dag først og fremst rettet mot fysiske forhold ved fagskolene, og synliggjør ikke at det er flere andre faktorer enn fysiske og psykiske forhold som påvirker studentenes læringsmiljø. Departementet mener at begrepet læringsmiljø bør defineres i loven som de forholdene som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, og som er av betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse.

Departementet mener videre at definisjonen bør synliggjøre at læringsmiljøet inkluderer fysiske, digitale, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale forhold. Forslaget til definisjon av læringsmiljøet tilsvarer definisjonen av læringsmiljø i universitet og høyskoleloven § 10-1 andre ledd.

Det er styret som har ansvaret for at læringsmiljøet er forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, trivsel og læring. Innholdet i kravet om et forsvarlig læringsmiljø må fastsettes i tråd med den tekniske og sosiale utviklingen i samfunnet. Styret har ansvar for å vurdere hvilke konkrete tiltak som er nødvendige for å sikre at fagskolen oppfyller kravene til et forsvarlig læringsmiljø. Hvilke tiltak som er nødvendige vil kunne variere mellom ulike utdanningstilbud. Fagskolene har kun ansvar for de elementene av læringsmiljøet som med rimelighet kan anses å være innenfor fagskolens kontrollsfære.

Det fysiske læringsmiljøet omfatter krav til bygninger og undervisningslokaler. Det fysiske læringsmiljøet inkluderer også tilgang til relevant og funksjonelt utstyr, tekniske hjelpemidler og fasiliteter. Departementet mener at det fysiske læringsmiljøet er en viktig del av læringsmiljøet, som bør presiseres i loven. Departementet foreslår likevel å ta ut opplistingen av kravene til fagskolenes lokaler i andre ledd bokstav a til h. Departementet mener at det ikke er hensiktsmessig å stille for detaljerte krav til det fysiske læringsmiljøet i lovteksten, og at en forenkling av bestemmelsen vil gi rom for utvikling av kravene til

det fysiske læringsmiljøet over tid. Forslaget skal ikke føre til en svekkelse av kravene til det fysiske læringsmiljøet.

Det psykososiale læringsmiljøet dreier seg om mellommenneskelige forhold, der trivsel og samhandling står sentralt. Fagskolene har et ansvar for å legge til rette for at den enkelte studenten skal ha forutsetninger for å tilegne seg den kunnskapen som forventes under utdanningen. Fagskolene har et ansvar for å fremme et inkluderende miljø og forebygge mobbing, trakassering og diskriminering relatert til fagskolen. Fagskolenes ansvar omfatter bare de delene av det psykososiale læringsmiljøet som med rimelighet kan anses å være innenfor fagskolenes kontroll.

Det organisatoriske læringsmiljøet handler blant annet om hvordan utdanningene er organisert, herunder hvordan arbeidet med læringsmiljøet spesielt er organisert.

Det pedagogiske læringsmiljøet omfatter utforming av utdanningens form og innhold, som valg av læringsaktiviteter og vurderingsformer, og hvordan det faglige innholdet presenteres.

Det digitale læringsmiljøet handler om bruk og utvikling av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), og hvordan IKT brukes, integreres og utnyttes som en del av den pedagogiske virksomheten. Fagskolesektoren har den senere tiden hatt en vekst i utdanningstilbud som er nettbasert eller nettbasert med samlinger. Dette innebærer at en større del av fagskolenes ansvar for læringsmiljøet i dag handler om å sørge for gode rammer for bruk av IKT.

Departementet mener at det fremdeles bør presiseres i loven at styret har ansvar for universell utforming. Departementet mener at kravet til universell utforming bør endres slik at det blir tydelig at kravet ikke bare gjelder for det fysiske læringsmiljøet. Etter likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18 har fagskolene en plikt til universell utforming av fagskolenes alminnelige funksjoner og informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Kravet omfatter fagskolenes fysiske omgivelser, IKT-løsninger og det digitale læringsmiljøet. Forslaget til presisering av styrets ansvar for universell utforming er en henvisning til og en overordnet gjengivelse av reglene likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18 som allerede gjelder for fagskolene. Forslaget vil derfor ikke innebære noen endring av kravene til universell utforming.

For å unngå tvil om rekkevidden for Arbeidstilsynets tilsynskompetanse etter fagskoleloven foreslår departementet å presisere i bestemmelsen at Arbeidstilsynet, som tidligere, bare skal føre tilsyn med det fysiske og psykososiale læringsmiljøet ved fagskolene. Forslaget til presisering av disse kravene innebærer ingen endring i tilsynskompetansen til Arbeidstilsynet.

Departementet mener at reglene om universell utforming, individuell tilrettelegging og rett til å varsle og forbud mot gjengjeldelse bør flyttes fra bestemmelsen om læringsmiljø, til egne bestemmelser i lovens kapittel 5 om studentenes rettigheter og plikter. Etter departementets syn vil en slik omstrukturering bidra til å tydeliggjøre studentenes rettigheter. Departementet foreslår også at «utdanningsinstitusjon» endres til «fagskole» i

bestemmelsen om individuell tilrettelegging. De foreslåtte endringene er ikke ment å innebære noen endring av studentenes rettigheter etter disse bestemmelsene.

Departementet foreslår:

- Å definere begrepet «læringsmiljø» i loven og ta ut opplistingen av kravene til det fysiske arbeidsmiljøet i § 15 tredje ledd bokstav a til i.
- Å presisere styrets plikt til universell utforming.
- Å presisere arbeidstilsynets tilsynskompetanse.
- Å flytte reglene om rett til individuell tilrettelegging og rett til å varsle om kritikkverdige forhold til egne paragrafer i fagskoleloven kapittel 5.

Se forslag til endringer i fagskoleloven § 15 og forslag til ny §§ 28 c til 28 e.

9.2 Regnskap og revisjon

Etter fagskoleloven § 33 tredje ledd skal regnskapene for private fagskoler revideres av statsautorisert eller registrert revisor, jf. revisorloven § 3-1.

Lov 20. november 2020 nr. 128 om revisjon og revisorer (revisorloven) trådte i kraft 1. januar 2021 og avløste lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer. Den nye revisorloven skiller ikke lenger mellom registrert revisor og statsautorisert revisor, men benytter tittelen statsautorisert revisor om alle godkjente revisorer, jf. revisorloven § 3-1 og § 3-7. Departementet foreslår derfor at «registrert revisor» fjernes fra fagskoleloven § 33 tredje ledd. Endringen vil oppdatere bestemmelsen i tråd med den nye revisorloven.

Departementet foreslår:

- at «registrert revisor» fjernes fra fagskoleloven § 33 tredje ledd.

9.3 Tilbaketrekking av institusjonsakkreditering ved økonomisk tilsyn med private fagskoler

Fagskoleloven kapittel 6 gir regler om økonomisk tilsyn med private fagskoler. Etter fagskoleloven § 34 kan tilsynsmyndigheten pålegge en privat fagskole retting innen en gitt frist dersom det blir oppdaget alvorlige forhold som er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av fagskoleloven eller i grunnlaget for tilskuddet. Dersom en fagskole ikke retter forholdene innen fristen etter § 34 gir fagskoleloven § 38 tilsynsmyndigheten hjemmel til å trekke akkreditering av fagområde eller fagskoleutdanningen tilbake.

Den 1. august 2025 ble fagskoleloven endret slik at NOKUT kan gi

institusjonsakkreditering, i tillegg til akkreditering av fagområder og utdanninger.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette å innføre en hjemmel for tilbaketrekking av institusjonsakkreditering ved økonomisk tilsyn med private fagskoler i fagskoleloven § 38 første ledd. Departementet foreslår at tilsynsmyndigheten kan trekke tilbake institusjonsakkreditering på samme vilkår som for akkrediterte fagområder eller utdanninger. Det vil si at en institusjonsakkreditering kan trekkes tilbake dersom en fagskole ikke retter alvorlige forhold som er i strid med bestemmelser gitt i eller i

medhold av fagskoleloven. Det er et vilkår for tilbaketrekking at det er gitt pålegg om retting, og at fristen for etterlevelse er oversittet, jf. fagskoleloven § 34.

Departementet foreslår:

- Å innføre en hjemmel i fagskoleloven for tilbaketrekking av institusjonsakkreditering ved økonomisk tilsyn med private fagskoler, se forslaget til endring i fagskoleloven § 38 første ledd.

9.4 Endre begrep til akkrediteringsmyndighet

Adgangen fagskoler med fagområdeakkreditering og institusjonsakkreditering har til å selv akkreditere utdanninger er regulert i fagskoleloven § 5 andre og tredje ledd. Denne adgangen er omtalt som «fullmakt». Departementet mener at begrepet «myndighet» i større grad samsvarer med innholdet i reglene. Det er fordi fagskolene med fagområde- og institusjonsakkreditering er gitt myndighet til å akkreditere utdanninger på egne vegne. Derfor foreslår departementet å bytte ut «fullmakt» med «myndighet». Forslaget er ikke ment å medføre materielle endringer i reglene. Det ble gjort et tilsvarende bytte av begrep ved innføringen av den nye universitets- og høyskoleloven i 2024, se § 3-2 første ledd.

Departementet foreslår

- Å bytte ut «fullmakt» med «myndighet» i fagskoleloven § 5 andre og tredje ledd.

10 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene i denne høringen er i hovedsak videreføring, presiseringer eller endringer som departementet legger til grunn at ikke vil gi vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for fagskolene eller andre. Forslaget vil føre til at NOKUT og HK-dir må oppdatere veiledningsmateriell mv. Departementet vurderer at dette kan gjøres innenfor NOKUTs og HK-dirs eksisterende rammer.

11 Forskriftsspeil

Gjeldende regler (regler i parentes trer i kraft 1. august 2026)	Overordnet kommentar til forslaget. Se omtale i punkt 2 til 8 for en mer detaljert og presis beskrivelse.	Ny fagskoleforskrift
Fagskoleforskriften § 1	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 2 bokstav a	Språklig endring	§ 5-5 første ledd bokstav f
Fagskoleforskriften § 2 bokstav b	Språklig endring	§§ 2-5 og 5-1

Fagskoleforskriften § 2 bokstav c og d	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 3	Materiell endring	§ 2-1
Fagskoleforskriften § 4 første ledd	Språklig endring	§ 8-1
Fagskoleforskriften § 4 andre ledd	Videreføres	§ 8-2
Fagskoleforskriften § 5	Språklig endring	§ 2-2
Fagskoleforskriften § 6	Materiell endring	§ 5-6
Fagskoleforskriften § 7 første og andre ledd	Språklig endring	§ 2-3
Fagskoleforskriften § 7 tredje til femte ledd	Språklig endring	§ 2-4
Fagskoleforskriften § 7a	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 7b	Språklig endring	§ 2-8
Fagskoleforskriften § 8	Språklig endring	§ 2-7
Fagskoleforskriften § 9	Språklig endring	§ 2-6
Fagskoleforskriften § 10	Språklig endring	§ 2-9
Fagskoleforskriften § 11	Språklig endring	§ 2-10
Fagskoleforskriften § 12 første ledd	Videreføres	§ 2-3 andre ledd
Fagskoleforskriften § 12 andre ledd	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 13	Materiell endring	§ 2-11
Fagskoleforskriften § 14 første til tredje ledd	Språklig endring	§ 2-12
Fagskoleforskriften § 14 fjerde og femte ledd	Språklig endring	§ 2-17
Fagskoleforskriften § 15 første ledd	Språklig endring	§ 2-13 første ledd
Fagskoleforskriften § 15 andre og tredje ledd	Materiell endring	§ 2-14
Fagskoleforskriften § 16	Språklig endring	§ 2-13 tredje ledd
Fagskoleforskriften § 17	Videreføres	§ 2-15

Fagskoleforskriften § 18	Videreføres	§ 2-16
Fagskoleforskriften § 19	Språklig endring	§ 3-1 første ledd
Fagskoleforskriften § 20	Materiell endring	§ 3-2
Fagskoleforskriften § 21	Språklig endring	§ 3-1 andre ledd
Fagskoleforskriften § 22	Språklig endring	§ 3-4
Fagskoleforskriften § 23	Flere endringer med ulik begrunnelse	§ 3-3
Fagskoleforskriften § 24	Opphevet 2021	-
Fagskoleforskriften § 25	Opphevet 2021	-
Fagskoleforskriften § 26	Materiell endring	§ 4-1
Fagskoleforskriften § 27	Videreføres	§ 4-2
Fagskoleforskriften § 28 første ledd	Videreføres ikke siden det følger av andre regler	-
Fagskoleforskriften § 28 andre ledd	Flyttes til fagskoleloven § 26 annet ledd	-
Fagskoleforskriften § 29 første ledd	Materiell endring	§ 4-3
Fagskoleforskriften § 29 andre ledd	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 30	Språklig endring	§ 4-4
Fagskoleforskriften § 31	Språklig endring	§ 4-5
Fagskoleforskriften § 32	Videreføres	§ 4-6
Fagskoleforskriften § 33 første ledd første punktum og andre ledd	Videreføres	§ 4-7
Fagskoleforskriften § 33 første ledd andre punktum	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 34 første og andre ledd	Videreføres	§ 4-8 første og andre ledd
Fagskoleforskriften § 34 tredje ledd	Språklig endring	§ 4-8 tredje ledd
Fagskoleforskriften § 35 første og tredje ledd	Videreføres	§ 4-9 første og tredje ledd

Fagskoleforskriften § 35 andre ledd	Språklig endring	§ 4-9 andre ledd
Fagskoleforskriften § 36 første ledd første punktum	Videreføres	§ 4-10 første ledd
Fagskoleforskriften § 36 første ledd andre punktum	Videreføres ikke siden det følger av andre regler	-
Fagskoleforskriften § 36 andre ledd	Språklig endring	§ 4-10 andre ledd
Fagskoleforskriften § 36 tredje ledd	Språklig endring	§ 4-10 tredje ledd
Fagskoleforskriften § 37 første ledd	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 37 andre ledd	Flere endringer med ulik begrunnelse	§ 5-1
Fagskoleforskriften § 38 første punktum	Språklig endring	§ 5-4 andre ledd
Fagskoleforskriften § 38 andre og tredje punktum	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 39	Opphevet 2024	-
Fagskoleforskriften § 40	Språklig endring	§ 5-2
Fagskoleforskriften § 41	Materiell endring	§ 5-3
Fagskoleforskriften § 42	Språklig endring	§ 1-2
Fagskoleforskriften § 43	Videreføres	§ 7-1
Fagskoleforskriften § 44	Videreføres	§ 7-2
Fagskoleforskriften § 45	Videreføres	§ 7-3
Fagskoleforskriften § 45a	Videreføres	§ 7-4
Fagskoleforskriften § 46 første ledd	Språklig endring	§ 1-12 første og andre ledd
Fagskoleforskriften § 46 andre ledd	Videreføres	§ 1-12 tredje ledd
Fagskoleforskriften § 46 tredje ledd	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 47 første ledd	Språklig endring	§ 1-10 andre ledd

Fagskoleforskriften § 47 andre ledd (§ 46a)	Videreføres	§ 1-13
Fagskoleforskriften § 47 tredje ledd	Videreføres	§ 1-12 første ledd
Fagskoleforskriften § 47 fjerde ledd	Språklig endring	§ 1-1 andre ledd bokstav f
Fagskoleforskriften § 48 første ledd	Språklig endring	§ 1-4 andre, sjuende og åttende ledd
Fagskoleforskriften § 48 andre ledd (§ 46a)	Videreføres	§ 1-13
Fagskoleforskriften § 48 tredje ledd	Videreføres ikke siden det følger av andre regler	-
Fagskoleforskriften § 49 første ledd	Språklig endring	§ 1-7 første og andre ledd
Fagskoleforskriften § 49 andre ledd	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 49 tredje ledd	Språklig endring	§ 1-7 fjerde ledd
(Fagskoleforskriften § 50)	Videreføres	§ 1-5 og § 1-7 tredje ledd
(Fagskoleforskriften § 51)	Videreføres	§ 1-6
Fagskoleforskriften § 52	Språklig endring	§ 1-3
Fagskoleforskriften § 53	Videreføres ikke siden det følger av andre regler	-
Fagskoleforskriften § 54	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 55	Flyttes til fagskoleloven § 5 og § 5 a.	-
Fagskoleforskriften § 56	Språklig endring	§ 6-2
Fagskoleforskriften § 57	Videreføres	§ 6-3
Fagskoleforskriften § 58	Materiell endring	§ 6-4
Fagskoleforskriften § 59	Videreføres ikke	-
Fagskoleforskriften § 60	Videreføres ikke	-
Fagskoletilsynsforskriften § 1-1	Videreføres ikke	-

Fagskoletilsynsforskriften § 1-2 første ledd bokstav a	Videreføres	§ 1-1 tredje ledd, § 1-4 sjette ledd og § 1-5 femte ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 1-2 første ledd bokstav b	Språklig endring	§ 1-1 tredje ledd bokstav a tredje punktum
Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første og andre ledd	Språklig endring	§ 1-1 andre ledd bokstav a
Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje og femte ledd	Språklig endring	§ 1-1 andre ledd bokstav b og c
Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 fjerde ledd	Videreføres	§ 1-1 andre ledd bokstav e
Fagskoletilsynsforskriften § 2-2 første ledd	Videreføres ikke siden det følger av andre regler	-
Fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd	Språklig endring	§ 1-1 andre ledd bokstav d
Fagskoletilsynsforskriften § 2-3	Språklig endring	§ 1-1 tredje ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 2-4	Språklig endring	§ 1-1 tredje ledd bokstav g
Fagskoletilsynsforskriften § 2-5	Språklig endring	§ 1-1 tredje ledd bokstav f
Fagskoletilsynsforskriften § 2-6	Språklig endring	§ 1-1 fjerde ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 2-7	Språklig endring	§§ 5-4 første ledd og 5-5
Fagskoletilsynsforskriften § 2-8	Videreføres ikke	-
Fagskoletilsynsforskriften § 3-1	Språklig endring	§ 1-4 tredje og fjerde ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 3-2	Språklig endring	§ 1-4 sjette ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 3-3	Videreføres	§ 1-4 femte ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 4-1 første ledd	Videreføres	§ 1-8 andre ledd

Fagskoletilsynsforskriften § 4-1 andre ledd	Språklig endring	§ 1-7 andre ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 4-1 tredje og fjerde ledd	Språklig endring	§ 1-8 første ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 4-2 første ledd	Språklig endring	§ 1-7 andre ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 4-2 andre ledd	Språklig endring	§ 1-7 tredje ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 5-1	Materiell endring	§ 1-11
Fagskoletilsynsforskriften § 5-2	Materiell endring	§ 1-10
Fagskoletilsynsforskriften § 5-3	Språklig endring	§ 1-12 fjerde og sjette ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 5-4	Språklig endring	§ 1-12 femte og sjette ledd
Fagskoletilsynsforskriften § 6-1	Videreføres ikke	-
Fagskoletilsynsforskriften § 6-2	Videreføres ikke	-

12 Forslag til ny forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning

Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften)

Kapittel 1 Akkreditering, kvalitet og tilsyn

I Akkreditering av utdanning

§ 1-1 *Vilkår for akkreditering av utdanning*

For å oppnå og inneha akkreditering av en utdanning må fagskolen oppfylle vilkårene i denne paragrafen, i tillegg til kravene til en fagskole i fagskoleloven med forskrifter.

Utdanningen må oppfylle følgende vilkår:

- a) Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). Fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at læringsutbyttet er relevant for ett eller flere yrkesfelt.
- b) Utdanningen skal ha et faginnhold, en struktur og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som er egnet for at studentene kan oppnå læringsutbyttet.
- c) Utdanningen skal ha et dekkende navn og en studieplan som informerer om utdanningens opptakskrav og forholdene omfattet av bokstav b.

- d) Arbeidsomfanget for studentene skal være på 1500 til 1800 timer per år for heltidsutdanninger.
- e) For utdanninger med praksis skal det være en skriftlig praksisavtale mellom fagskolen og praksisstedet om hvordan praksisen skal gjennomføres.
- f) Dersom det er relevante internasjonale standarder, konvensjoner eller avtaler som Norge er forpliktet til å følge, skal utdanningen være i tråd med disse.

Fagmiljøet tilknyttet utdanningen må oppfylle kravene i dette leddet. Med fagmiljøet menes de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen.

- a) Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. Det skal være ansatte med utdanningsfaglig kompetanse, oppdatert yrkeserfaring og utdanning minst på nivå med høyere yrkesfaglig utdanning. Med utdanningsfaglig kompetanse menes pedagogisk eller didaktisk kompetanse for å fremme studenters læring, blant annet kunnskap og ferdigheter innen utvikling og gjennomføring av undervisning og veiledning.
- b) Det skal være en faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglige ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og skal være ansatt i minst 50 prosent stilling.
- c) Det skal være en utdanningsfaglig ansvarlig med relevant pedagogisk eller didaktisk utdanning som legger til rette for studentenes læring.
- d) Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøet som minst oppfyller kravene i bokstav a til c.
- e) Fagskolen skal sikre at fagmiljøet får nødvendig kompetanseutvikling.
- f) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet.
- g) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse i å veilede og vurdere studentene.

Fagskolen skal ha administrative ressurser som er tilpasset utdanningen. Fagskolen skal ha tilgang til lokaler, utstyr, informasjons- og bibliotekstjenester og annen infrastruktur som er tilpasset utdanningen.

§ 1-2 *Særlige vilkår for utdanning på mer enn to år*

NOKUT kan innvilge søknad om å etablere en utdanning på 121 til 180 studiepoeng etter fagskoleloven § 4 a første ledd dersom det er etterspørsel etter kompetansen utdanningen gir og omfanget er nødvendig ut fra internasjonale krav til yrkesutøvelse, særlige krav til sertifisering eller autorisasjon, eller særlige krav i lov eller i medhold av lov. Før utdanningen kan tilbys, må den også akkrediteres etter de alminnelige reglene om akkreditering.

§ 1-3 *Bortfall av akkreditering av utdanning*

Dersom det ikke har blitt tatt opp studenter og ingen studerer ved utdanningen i løpet av tre påfølgende år, bortfaller akkrediteringen av utdanningen. Dette gjelder ikke dersom fagskolen i løpet av de siste tre årene har hatt studenter ved samme akkrediterte utdanning ved et annet studiested eller en annen utdanningsform.

II Akkreditering av fagområde

§ 1-4 Vilkår for akkreditering av fagområde

For å oppnå og inneha en fagområdeakkreditering må fagskolen oppfylle vilkårene i denne paragrafen, i tillegg til kravene til en fagskole i fagskoleloven med forskrifter.

Fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning, og den skal være tydelig avgrenset fra eventuell annen virksomhet.

Fagområdet skal være relatert til ett eller flere yrkesfelt. Fagområdet skal være tydelig definert og avgrenset, samtidig som det skal ha tilstrekkelig faglig bredde til å omfatte flere utdanninger.

Fagskolen skal ha en strategi for fagområdet som inneholder realistiske mål og tiltak for hvordan fagskolen vil utvikle utdanningsporteføljen innenfor fagområdet.

Fagskolen skal samarbeide med aktører i relevante yrkesfelt om å utvikle og gjennomføre utdanninger innenfor fagområdet.

Fagmiljøet tilknyttet fagområdet må oppfylle kravene i dette leddet. Med fagmiljøet menes de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle fagområdet.

- a) Det skal være ansatte med utdanning og yrkeserfaring innenfor de viktigste delene av fagområdet.
- b) Det skal være ansatte med utdanning på nivå over høyere yrkesfaglig utdanning innenfor fagområdet eller et beslektet fagområde som er ansatt i minst 50 prosent stilling.
- c) Det skal være mange nok fast ansatte med kompetanse innenfor de viktigste delene av fagområdet til å utvikle nye og videreutvikle eksisterende utdanninger innenfor fagområdet.
- d) Det skal være mange nok fast ansatte med relevant pedagogisk eller didaktisk utdanning til å utvikle pedagogiske metoder og verktøy innenfor fagområdet.
- e) Minst halvparten av antallet undervisere eller undervisningsårsverk skal være fast ansatte.
- f) Fagmiljøet skal delta i relevante regionale, nasjonale eller internasjonale samarbeid og nettverk.

Fagskolen må på søknadstidspunktet ha uteksaminert kandidater i minst én akkreditert høyere yrkesfaglig utdanning i minst to år.

Fagskolen skal delta i en garanti- eller forsikringsordning som sikrer studenter refusjon av innbetalte skolepenger dersom fagskolen frivillig eller pålagt stanser en utdanning og dette medfører at noen studenter ikke får fullført utdanningen etter oppsatt plan. Ordningen skal dekke innbetalte skolepenger for utdanninger som blir avbrutt eller ikke starter.

III Akkreditering av institusjon

§ 1-5 Vilkår for institusjonsakkreditering

For å oppnå og inneha institusjonsakkreditering må fagskolen oppfylle vilkårene i denne paragrafen, i tillegg til kravene til en fagskole i fagskoleloven med forskrifter.

Fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning, og den skal være tydelig avgrenset fra eventuell annen virksomhet.

Fagskolen skal ha en strategi som inneholder realistiske mål og tiltak for hvordan fagskolen vil utvikle utdanningsporteføljen.

Fagskolens kvalitetsarbeid skal være tilfredsstillende.

Fagskolens samlede fagmiljø skal oppfylle kravene i dette leddet. Med fagmiljø menes de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanninger eller fagområder.

- a) Minst 50 prosent av fagmiljøet skal være fast ansatte ved fagskolen.
- b) Minst 30 prosent av fagskolens undervisningsårsverk skal ha relevant pedagogisk eller didaktisk utdanning.
- c) Fagmiljøet skal gjennomføre nødvendig faglig og pedagogisk utviklingsarbeid.
- d) Fagmiljøet skal delta i relevante regionale, nasjonale eller internasjonale samarbeid og nettverk.

Fagskolen skal ha et læringsmiljøutvalg, jf. § 1-6.

Fagskolen skal etter en helhetlig vurdering anses å være i stand til å forvalte myndigheten som institusjonsakkrediteringen gir på en god måte. Relevante momenter i vurderingen er blant annet fagskolens strategi, organisering, kvalitetsarbeid og resultater.

Fagskolen må på søknadstidspunktet ha minst én fagområdeakkreditering og selv ha akkreditert minst to utdanninger i tråd med egne prosedyrer, jf. § 1-7 tredje ledd.

En privat fagskole må på søknadstidspunktet ha hatt positiv egenkapital det siste avsluttede regnskapsåret.

§ 1-6 *Læringsmiljøutvalg*

Læringsmiljøutvalget skal bidra til at fagskoleloven § 15 følges, og sikre at studentene kan medvirke i prosessene som gjelder læringsmiljøet. Læringsmiljøutvalget skal delta i planleggingen av tiltak som gjelder læringsmiljø, og følge utviklingen nøye i spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd. Fagskolen kan også tillegge læringsmiljøutvalget andre oppgaver.

Læringsmiljøutvalget skal holdes orientert om læringsmiljøet. Læringsmiljøutvalget rapporterer direkte til styret.

Studentene og fagskolen skal ha like mange representanter i læringsmiljøutvalget. Utvalget skal velge leder hvert år. Lederen skal annethvert år velges fra fagskolens representanter og annethvert år fra studentenes representanter.

IV Kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid ved fagskolene

§ 1-7 *Fagskolens kvalitetssikringssystem*

Fagskolen skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring av utdanningen som både avdekker eventuell sviktende kvalitet og bidrar til å utvikle utdanningenes kvalitet og yrkesrelevans.

Fagskolen skal fastsette mål for kvaliteten i utdanningene og målene skal framgå av kvalitetssikringssystemet. Kvalitetssikringssystemet skal gi tilfredsstillende dokumentasjon av kvalitetsarbeidet. Kvalitetssikringssystemet skal beskrive hvordan arbeidet skal gjennomføres, herunder ansvarsforholdene og rapporteringslinjene.

For fagskoler med fagområdeakkreditering eller institusjonsakkreditering skal kvalitetssikringssystemet også vise fagskolens egne prosedyrer for hvordan den selv akkrediterer utdanninger, herunder oppretter nye utdanninger og gjennomfører vesentlige endringer i eksisterende utdanninger.

NOKUT kan gi helt eller delvis unntak fra denne paragrafen dersom et kvalitetssikringssystem allerede inngår i kravene fra norsk offentlig sertifiserende eller autoriserende myndighet.

§ 1-8 Fagskolens systematiske kvalitetsarbeid

For å vurdere om hver enkelt utdanning når målene for kvalitet, skal fagskolen systematisk innhente informasjon fra studenter, ansatte, representanter fra yrkesfeltet, resultater fra fagskolens internkontroll og andre relevante kilder. Fagskolen skal bruke sin vurdering av kvaliteten til å rette opp sviktende kvalitet og videreutvikle kvaliteten i utdanningene.

Fagskolens kvalitetsarbeid skal være forankret i fagskolens styre og ledelse. Fagskolen skal involvere ansatte og studenter, inkludert eventuelle studentorganer, i kvalitetsarbeidet.

V Saksbehandling ved akkreditering og tilsyn

§ 1-9 NOKUTs styre

NOKUTs styre er vedtaksført for behandling av saker etter denne forskriften når lederen eller lederens stedfortreder og fire andre medlemmer er til stede. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

§ 1-10 Søknad om akkreditering

Søknad om akkreditering av utdanning skal sendes inn gjennom søknadsportalen til NOKUT. Søknad om akkreditering av fagområde eller institusjon skal sendes inn digitalt til NOKUT.

Ved vesentlige endringer i en utdanning som fagskolen ikke har myndighet til å akkreditere selv etter fagskoleloven § 5 andre og tredje ledd, må fagskolen søke NOKUT om ny akkreditering.

§ 1-11 Meldeplikt ved endring av utdanninger

Fagskolene må melde fra til NOKUT før de gjennomfører endring av

- a) navnet på en utdanning
- b) det samlede læringsutbyttet for en utdanning som fagskolen ikke har myndighet til å akkreditere selv etter fagskoleloven § 5 andre og tredje ledd
- c) utdanningsformen til en utdanning
- d) studiestedet til en utdanning.

Fagskolene med fagområde- eller institusjonsakkreditering må melde fra til NOKUT når de har akkreditert en ny utdanning selv.

§ 1-12 Oppnevning av sakkyndige

NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre vurdering ved akkreditering av utdanning, fagområde og institusjon, med mindre søknaden gjelder endringer i akkrediterte utdanninger.

NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre vurdering ved tilsyn med om vilkårene for akkreditering er oppfylt dersom det skal foretas faglige vurderinger, eller når vurderingene kan medføre at akkrediteringen trekkes tilbake, jf. fagskoleloven § 5 c.

De sakkyndige skal avgi rapport med anbefaling om vedtak til NOKUT.

Sakkyndige som oppnevnes etter denne paragrafen for å gjennomføre vurdering ved akkreditering av og tilsyn med utdanninger, skal samlet ha slik kompetanse:

- a) Kunnskap om og erfaring fra et relevant yrkesfelt.
- b) Relevant pedagogisk eller didaktisk utdanning eller undervisningserfaring.
- c) Utdanning minst på nivå med toårig høyere yrkesfaglig utdanning innenfor fagområdet eller et beslektet fagområde.
- d) Ved akkreditering av utdanninger der en annen myndighet gir sertifisering eller autorisasjon, skal de sakkyndige ha kunnskap om sertifiserings- eller autorisasjonskravene.
- e) Ved tilsyn skal én sakkyndig være fagskolestudent eller ha vært det i løpet av de siste fem årene.

Sakkyndige som oppnevnes etter denne paragrafen for å gjennomføre vurdering ved akkreditering av og tilsyn med fagområder, skal samlet ha slik kompetanse:

- a) Erfaring fra relevant, anerkjent yrkesfelt og oppdatert kunnskap om aktuell faglig utvikling innenfor yrkesfeltet.
- b) Relevant pedagogisk eller didaktisk utdanning eller undervisningserfaring.
- c) Utdanning minst på nivå med toårig høyere yrkesfaglig utdanning innenfor relevant fagområde.
- d) Erfaring fra ledelse ved fagskole, høyskole eller universitet.
- e) Kjennskap til både videregående opplæring, høyere yrkesfaglig utdanning og høyere utdanning.
- f) Erfaring fra sentrale fagskolestudenttillitsverv fra de fem siste årene.

NOKUT skal gi den aktuelle søkeren eller fagskolen mulighet til å kommentere forslag om sakkyndige før de oppnevnes.

§ 1-13 *Avvisning og avslag på søknad om akkreditering uten å oppnevne sakkyndige*

NOKUT kan avvise en søknad om akkreditering uten å oppnevne sakkyndige dersom søknaden har mangler som gjør den uegnet for sakkyndig behandling.

NOKUT kan avslå en søknad om akkreditering uten å oppnevne sakkyndige dersom søknaden klart ikke oppfyller vilkårene for akkreditering.

VI Overtredelsesgebyr

§ 1-14 *Overtredelsesgebyr*

Overtredelsesgebyr etter fagskoleloven § 6 skal utmåles i hvert enkelt tilfelle. Overtredelsesgebyret kan ikke overstige fem ganger folketrygdens grunnbeløp (G).

Kapittel 2 Opptak

I Det samordnede opptaket

§ 2-1 Deltakelse i det samordnede opptaket

Offentlige fagskoler skal organisere opptak til utdanninger gjennom det samordnede opptaket til høyere yrkesfaglig utdanning ved Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. Direktoratet kan gjøre unntak fra plikten til å delta i det samordnede opptaket for utdanninger av lite omfang eller som av andre særlige grunner bør unntas.

Private fagskoler kan organisere opptak til utdanninger gjennom det samordnede opptaket.

§ 2-2 Innhenting av personopplysninger til det samordnede opptaket mv.

Den nasjonale opptakstjenesten kan innhente opplysninger om navn, fødselsnummer eller d-nummer, arbeidserfaring og vitnemål og annen dokumentasjon på oppnådd kompetanse fra andre offentlige myndigheter, fra offentlige systemer for vitnemål og fra statlige, fylkeskommunale og private utdanningsinstitusjoner, når formålet er å behandle søknad om opptak i det samordnede opptaket til høyere yrkesfaglig utdanning.

Fagskolene og den nasjonale opptakstjenesten kan fatte vedtak ved helt eller delvis automatisert saksbehandling. Søkeren kan kreve at vedtaket overprøves manuelt.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse er behandlingsansvarlig for den nasjonale opptakstjenesten.

II Opptakskrav

§ 2-3 Det generelle opptakskravet

For å være kvalifisert for opptak må søkeren ha relevant yrkeskompetanse fra videregående opplæring eller generell studiekompetanse. Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse, jf. § 2-5.

Generell studiekompetanse reguleres av forskrift 11. september 2025 om opptak til høgare utdanning (opptaksforskrifta) §§ 2-2 og 2-5. Generell studiekompetanse etter tidligere ordninger reguleres av opptaksforskrifta § 7-2.

§ 2-4 Spesielle opptakskrav

Styret selv kan i forskrift fastsette spesielle opptakskrav som er relevante for utdanningen. Med spesielle opptakskrav menes krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger som må være oppfylt i tillegg til de generelle opptakskravene.

Fullført og bestått høyere yrkesfaglig utdanning kan stilles som spesielt opptakskrav dersom de enkelte utdanningene er selvstendige enheter som bygger på hverandre og det totale løpet for utdanningene som bygger på hverandre, ikke overskrider 120 studiepoeng. Utdanningsløp på 121 til 180 studiepoeng kan etableres etter fagskoleloven § 4 a jf. forskriften § 1-2.

Spesielle opptakskrav som gjelder yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning, kan ikke oppfylles gjennom realkompetanse. Det kan heller ikke gjøres unntak fra slike opptakskrav, jf. § 2-8.

§ 2-5 *Realkompetanse*

Med realkompetanse etter fagskoleloven § 16 menes dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena. Realkompetanse kan oppnås gjennom formell, ikke-formell og uformell læring. Formell læring er den som skjer i utdanningssystemet, eventuelt for annet autorisasjons- eller sertifiseringsformål. Ikke-formell læring er strukturert opplæring gjennom kurs og andre tilbud som ikke inngår i utdanningssystemet. Uformell læring skjer gjennom livet på arenaer som ikke først og fremst er beregnet på strukturert læring, for eksempel gjennom yrkespraksis, ubetalt arbeid eller organisasjonsarbeid.

§ 2-6 *Språkkrav for søkere med utenlandsk utdanning*

Søkere med fullført og bestått videregående opplæring fra de andre nordiske landene er kvalifiserte for opptak uten tilleggskrav i norsk.

Søkere med fullført og bestått treårig videregående opplæring fra land utenfor Norden må dokumentere kunnskaper i norsk. For utdanninger hvor det kreves generell studiekompetanse, må slike søkere dokumentere kunnskaper i norsk på minimum nivå B2 i Europarådets referanserammeverk for språk. For andre utdanninger fastsetter fagskolen i forskrift om slike søkere må dokumentere kunnskaper i norsk på minimum nivå B1 eller B2 i Europarådets referanserammeverk for språk.

Kunnskaper i norsk dokumenteres med én av følgende prøver:

- a) Bestått norsk med 393 timer fra videregående opplæring.
- b) Bestått eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetene.
- c) Bestått årskurs i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter.
- d) Skriftlig test i norsk, høyere nivå («Bergenstesten»), med minimum 450 poeng eller «bestått» eller bedre resultat etter ny vurderingsordning f.o.m. høsten 2009.
- e) Avsluttende prøve i norsk (norskprøven) med ferdigheter på minimum nivå B2 i alle delferdigheter, jf. lov 6. november 2020 nr. 127 om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven) § 37.

For utdanninger der søkere må dokumentere kunnskaper i norsk på minimum nivå B1, kan disse også dokumenteres med avsluttende prøve i norsk (norskprøven) med ferdigheter på minimum nivå B1 i alle delferdigheter, jf. lov 6. november 2020 nr. 127 om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven) § 37.

Søkere som har utdanning fra International Baccalaureate (IB), og som enten har tatt norsk A eller norsk B på minimum lavere nivå («standard level»), eller som oppfyller kravene i tredje ledd, fyller kravene til generell studiekompetanse dersom de i tillegg oppfyller ett av følgende krav:

- a) Oppnådd diplom fra International Baccalaureate (IB).
- b) Oppnådd IB Diploma Programme Course Result (tidligere IB-Certificate) med mer enn 20 poeng og bestått i tre fag på lavere nivå («standard level») og tre fag på høyere nivå («higher level»), eller bestått to fag på lavere nivå («standard level») og fire fag på høyere nivå («higher level»). Slike søkere kan ikke ha lavere

karakter enn 3 i disse fagene. Theory of Knowledge, Creativity, Action and Service og Extended Essay må også være bestått.

Kravene til norskkunnskaper gjelder ikke for søkere som skal tas opp til fremmedspråklige utdanningsprogram og studenter som deltar i internasjonale utvekslingsprogram.

Fagskolen fastsetter i forskrift om det stilles språkkrav i engelsk, og i så fall om søkere må dokumentere kunnskaper i engelsk på minimum nivå B1 eller B2 i Europarådets referanserammeverk for språk.

§ 2-7 Unntak for kunstfaglige utdanninger

Departementet kan etter søknad fra fagskolen gi kunstfaglige utdanninger anledning til å ta opp søkere som er 19 år eller eldre i opptaksåret på grunnlag av realkompetanse og opptaksprøve, jf. fagskoleloven § 16 andre ledd. Dette kan gjelde for inntil 30 prosent av tilbudene om studieplass.

§ 2-8 Dispensasjon fra kravet om fullført og bestått videregående opplæring i særskilte tilfeller

Fagskolen kan i særskilte tilfeller gi dispensasjon fra kravet om videregående opplæring med yrkeskompetanse eller generell studiekompetanse, jf. § 2-3 første ledd. Dispensasjon kan bare gis dersom søkeren dokumenterer at det på grunn av nedsatt funksjonsevne har vært umulig å oppfylle alle kravene som normalt må være oppfylt for å kunne fullføre og bestå videregående opplæring.

Fagskolen må vurdere kvalifikasjonene ut fra utdanningen søkeren ønsker å ta, og finne fram til egnede fremgangsmåter for slike vurderinger.

§ 2-9 Betinget opptak ved sen fag- eller svenneprøve

Søkere som ikke har dokumentert fullført og bestått fag- eller svenneprøve innen fristen for å sende inn dokumentasjon, og som derfor ikke er kvalifisert for opptak, kan få betinget opptak dersom de dokumenterer at de skal gjennomføre fag- eller svenneprøven i løpet av det påfølgende semesteret.

En søker som har fått betinget opptak, kan ikke få utsatt studiestart etter § 2-11.

Studenter med betinget opptak som ikke oppfyller opptakskravene i løpet av første semester etter opptak, mister studieplassen og studieretten.

Studenter som går opp til eksamen i en utdanning de har fått betinget opptak til, får ikke eksamenen godkjent som bestått uten at opptakskravet er oppfylt.

Fagskolen skal, så langt det er mulig og rimelig, legge til rette for at studenten både kan gå opp til fag- eller svenneprøven og gjennomføre utdanningen det er gitt betinget opptak til. Dersom fagskolen ikke finner å kunne legge til rette for dette, skal studenten få forlenget det betingede opptaket til neste gang det blir arrangert utsatt fag- eller svenneprøve i det aktuelle faget i videregående opplæring.

§ 2-10 Betinget opptak

Søkere som på grunn av spesielle omstendigheter ikke kan avlegge eksamen i videregående opplæring, og som derfor ikke er kvalifisert for opptak, kan få betinget opptak dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) Søkeren består eksamen i ett eller flere fag i videregående opplæring i løpet av første semester etter opptak.
- b) Søkeren har standpunktarakteren 2 eller bedre i faget.
- c) Søkeren har ikke allerede avsluttende vurdering i faget.
- d) Søkeren oppfyller fastsatte karakterkrav når eksamen er avlagt.

Med spesielle omstendigheter menes sykdom, ulykker eller dødsfall i nær familie.

Fagskolen kan gi betinget opptak på grunn av andre spesielle omstendigheter.

En søker som har fått betinget opptak, kan ikke få utsatt studiestart etter § 2-11.

Studenter med betinget opptak som ikke oppfyller opptakskravene innen den fastsatte fristen, mister studieplassen og studieretten.

Studenter som går opp til eksamen i en utdanning de har fått betinget opptak til, får ikke eksamenen godkjent som bestått uten at opptakskravet er oppfylt.

Fagskolen skal så langt det er mulig og rimelig legge til rette for at studenten både kan gå opp til utsatt eksamen i videregående opplæring og gjennomføre utdanningen det er gitt betinget opptak til. Dersom fagskolen ikke finner å kunne legge til rette for dette, skal studenten få forlenget det betingede opptaket til neste gang det blir arrangert utsatt eksamen i det aktuelle faget i videregående opplæring.

§ 2-11 *Utsatt studiestart*

Søkere som har fått opptak ved en fagskole, kan etter søknad få inntil to års utsatt studiestart ved sykdom, svangerskap/barsel, verneplikt eller andre tungtveiende grunner.

Fagskolen kan avvise en søknad om utsatt studiestart dersom søknaden med dokumentasjon ikke er kommet frem til fagskolen senest tre uker før studiestart.

III Rangering av søkere

§ 2-12 *Rangering av søkere*

Kvalifiserte søkere rangeres etter summen av karakterpoeng og tilleggspoeng, jf. §§ 2-13 og 2-14.

Søkere med høy poengsum rangeres foran søkere med lav poengsum. Ved lik poengsum rangeres eldre søkere foran yngre søkere.

§ 2-13 *Karakterpoeng*

Alle fag med tallkarakterer som inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget, tas med i beregningen av karakterpoeng. Karakterpoeng er gjennomsnittet av alle tallkarakterer, med to desimaler, multiplisert med 10.

Dersom bestått høyere yrkesfaglig utdanning er stilt som spesielt opptakskrav, jf. § 2-4 andre ledd, gir også bokstavkarakterene fra denne utdanningen karakterpoeng. Bokstavkarakterene omgjøres til tallkarakterer, slik at A = 6, B = 5, C = 4, D = 3 og E = 2. Deretter beregnes karakterpoeng på samme måte som i første ledd. Disse poengene legges til poengene som er beregnet fra tallkarakterene etter første ledd.

Ved beregning av karakterpoeng erstatter karakterforbedringer tidligere karakterer i samme fag eller emne.

§ 2-14 *Tilleggspoeng*

Dersom kvalifikasjonsgrunnlaget er videregående opplæring med yrkeskompetanse, gir relevante fag- eller svennebrev eller vitnemål på yrkeskompetanse følgende tilleggspoeng:

- a) Et fag- eller svennebrev eller vitnemål på yrkeskompetanse gir 10 poeng. For søkere med to fag- eller svennebrev eller vitnemål på yrkeskompetanse gir det andre 5 poeng. Dette omfatter også utdanninger som i dag fører til fag- eller svennebrev, men som i tidligere struktur ble avsluttet med yrkesfaglig eksamen og dokumentert med vitnemål.
- b) Hvert fag- eller svennebrev med resultatet meget godt bestått gir ytterligere 5 poeng for det første og 2 poeng for det andre.

Relevant yrkespraksis gir 1 tilleggspoeng per 6. måned i tilsvarende 100 prosent stilling. Læretid og yrkespraksis som inngår i grunnlaget for å gå opp til fag- eller svenneprøve som praksiskandidat, gir ikke poeng. Det kan gis inntil 10 poeng for relevant yrkespraksis.

§ 2-15 Rangering av søkere som ikke kan poengberegnes

Kvalifiserte søkere som ikke kan poengberegnes, rangeres i forhold til poengberegnete søkere ved hjelp av en individuell skjønnsmessig vurdering. Fagskolen fastsetter selv skjønnskriteriene. For å få tilbud om opptak kreves det likeverdige ferdigheter og kunnskaper med søkere som får tilbud om opptak etter rangering på grunnlag av poengberegning. I vurderingen skal fagskolen legge vekt på søkerens reelle kvalifikasjoner for studiet, herunder søkerens norskkunnskaper.

§ 2-16 Rangering på grunnlag av opptaksprøve

Søkere til utdanninger som har opptaksprøve som opptakskrav, rangeres på grunnlag av §§ 2-12 til 2-15 og opptaksprøven. Fagskolen fastsetter hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges.

§ 2-17 Tilbud om ledige studieplasser etter det ordinære opptaket

Dersom det er venteliste etter at det ordinære opptaket er gjennomført, skal fagskolen først tilby studieplasser som blir ledige til søkerne som står på venteliste, i den rekkefølgen de er rangert etter §§ 2-12 til 2-16.

Dersom det ikke er venteliste, kan fagskolen tilby ledige studieplasser til kvalifiserte søkere i den rekkefølgen søknadene mottas, uavhengig av rangeringsbestemmelsene i §§ 2-12 til 2-16.

Fra ti dager etter studiestart kan fagskolen tilby ledige studieplasser til kvalifiserte søkere uavhengig av venteliste, søknadstidspunkt og rangeringsbestemmelsene i §§ 2-12 til 2-16, så lenge tilbudet blir gitt tidsnok til at oppstartstidspunktet er faglig forsvarlig.

Kapittel 3 Politiattest

§ 3-1 Informasjon og bekreftelse

Fagskolen skal informere om kravet om politiattest i tilknytning til utdanninger der dette er relevant etter fagskoleloven § 27. Informasjon om kravet skal stå i tilbudet om studieplass.

Søkere som får tilbud om plass ved en slik utdanning skal, samtidig som de godtar tilbudet om studieplass, bekrefte at de kjenner regelverket om politiattest og vil levere attesten innen fristen i § 3-2.

§ 3-2 Tidsfrister for å legge fram politiattest

Fagskolen skal kreve at studentene legger fram politiattest ved opptak til utdanninger med krav om politiattest etter fagskoleloven § 27. Studentene skal sende politiattesten til fagskolen senest fire uker etter at de mottok tilbudet om studieplass.

Fagskolen skal kreve at studentene legger fram politiattest underveis i utdanningen dersom det først da blir avklart at studentene skal gjennomføre klinisk undervisning eller praksis som er omfattet av fagskoleloven § 27. Studentene skal sende politiattesten senest fire uker etter at fagskolen krevde politiattesten framlagt.

Politiattesten skal ikke være eldre enn tre måneder når den legges fram for fagskolen.

§ 3-3 Fagskolens behandling av politiattest

Studenten har rett til å uttale seg før fagskolen på grunnlag av politiattesten fatter vedtak om utestenging.

Politiattester skal oppbevares i samsvar med politiregisterforskriften § 37-2.

§ 3-4 Nye opplysninger etter at politiattest er utstedt

Fagskolen kan etter politiregisterloven § 43 be om utlevering av nye eller oppdaterte opplysninger etter at politiattest er utstedt.

Kapittel 4 Skikkethetsvurdering

§ 4-1 Formålet med skikkethetsvurdering

En skikkethetsvurdering skal vise om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve et yrke, jf. fagskoleloven § 26. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre en fare for liv, fysisk eller psykisk helse, rettigheter eller sikkerhet til barn, unge, voksne eller dyr i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.

§ 4-2 Utdanninger med skikkethetsvurdering

Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studentene kan utgjøre en fare, jf. § 4-1. Det skal fremgå av fagskolens forskrift hvilke utdanninger dette gjelder.

Ved akkreditering av utdanning skal det vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle utdanningen.

Fagskolen fastsetter i forskrift om det skal foretas skikkethetsvurdering ved utdanninger som allerede er akkrediterte. Departementet kan i særskilte tilfeller avgjøre om det skal foretas skikkethetsvurderinger ved bestemte utdanninger.

§ 4-3 Vurderingskriterier

En student er uskikket dersom ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt på en slik måte at studenten utgjør en fare etter § 4-1:

- a) Studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg, forståelse, innlevelse og respekt for barn, unge, voksne og dyr i sårbare situasjoner.

- b) Studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med faglig veiledning.
- c) Studenten opptrer ikke i tråd med regelverk for helse, miljø og sikkerhet, prosedyrer og kvalitetssystemer, og dette kan utgjøre en fare for liv og helse.
- d) Studenten viser truende eller krenkende adferd i studiesituasjonen, eller overfor barn, unge, voksne eller dyr i sårbare situasjoner.

§ 4-4 Informasjon til studentene

Hver fagskole har plikt til å gi tilstrekkelig og relevant informasjon om utdanningens innhold, herunder om at studentene vil bli skikkethetsvurdert. Ved studiestart skal fagskolen sørge for at alle studentene får informasjon om reglene for skikkethet.

§ 4-5 Skikkethetsnemnd

Fagskolen skal oppnevne en skikkethetsnemnd. Flere fagskoler kan gå sammen om en felles skikkethetsnemnd. En fagskole eller dens eier kan administrere en slik felles skikkethetsnemnd.

Skikkethetsnemnda skal ha åtte medlemmer og være sammensatt slik:

- a) en faglig leder eller tilsvarende funksjon
- b) to faglærere
- c) to representanter fra praksisfeltet
- d) to studentrepresentanter
- e) en ekstern jurist, jf. advokatloven § 67.

Medlemmene oppnevnes for tre år av gangen. Studentrepresentantene oppnevnes for ett år. Faglig leder eller tilsvarende funksjon er nemndas leder og har dobbeltstemme.

Minst to tredjedeler av nemndas medlemmer skal være til stede ved saksbehandlingen.

§ 4-6 Skikkethetsansvarlig

Fagskolen oppnevner én eller flere ansatte ved fagskolen som skikkethetsansvarlige for skikkethetsvurderingen. Det kan oppnevnes stedfortreder for skikkethetsansvarlige.

Skikkethetsansvarlige kan være medlem av skikkethetsnemnda.

Skikkethetsansvarlige innstiller til skikkethetsnemnda.

§ 4-7 Tvilsmelding

Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til skikkethetsansvarlig.

Tvilsmeldinger som er åpenbart ugrunnet, skal ikke behandles av skikkethetsansvarlig.

§ 4-8 Behandling hos skikkethetsansvarlig

Studenten skal varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Skikkethetsansvarlig skal innkalle studenten til vurderingssamtale og sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig. Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning med mindre det er klart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. Praksisperioder kan utsettes fra tvilsmelding er mottatt til etter at utvidet veiledning er avsluttet, eller til saken er avgjort.

Fra vurderingssamtalen skal det lages skriftlig referat som inneholder en beskrivelse av saksforholdet og eventuelle planer for utvidet oppfølging og veiledning av studenten.

Skikkethetsansvarlig skal fremme saken for skikkethetsnemnda i følgende tilfeller:

- a) Det er klart at utvidet oppfølging og veiledning ikke er egnet til å hjelpe studenten.
- b) Studenten tar ikke imot tilbud om utvidet oppfølging og veiledning eller vil ikke gjennomføre plan for utvidet oppfølging og veiledning.
- c) Utvidet oppfølging og veiledning medfører ikke nødvendig endring og utvikling hos studenten.

§ 4-9 *Behandling i skikkethetsnemnda*

Saker som fremmes for skikkethetsnemnda skal følges av all skriftlig dokumentasjon i saken. Nemnda skal utrede saken ytterligere dersom det er nødvendig.

Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet og gjøres kjent med sakens opplysninger. Studenten skal ha mulighet til å legge frem sine synspunkter for nemnda før saken behandles.

Nemnda lager en innstilling til styret eller fagskolens klagenemnd med en vurdering av hvorvidt studenten er skikket eller ikke, hvorvidt studenten bør utestenges helt eller delvis fra den aktuelle utdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at studenten skal få gjenoppta utdanningen. Uenighet i nemnda skal begrunnes og fremgå i innstillingen.

§ 4-10 *Behandling i styret eller fagskolens klagenemnd og utestengingsperiode*

På bakgrunn av skikkethetsnemndas innstilling fatter styret selv eller fagskolens klagenemnd vedtak om at en student ikke er skikket.

Dersom en student som er funnet uskikket skal utestenges fra utdanningen, skal det fattes særskilt vedtak om dette. Styret selv eller fagskolens klagenemnd kan stille vilkår som må være oppfylt før utdanningen kan gjenopptas.

Vedtaket om utestenging skal opplyse om at studenten ikke kan søke eller ta imot plass ved lignende utdanninger i utestengingsperioden, og at studenten må søke nytt opptak dersom utdanningen skal gjenopptas etter utestengingsperioden.

Kapittel 5 Faglig godkjenning, karakterer, grader og vitnemål

§ 5-1 *Faglig godkjenning av realkompetanse*

Definisjonen av realkompetanse i § 2-5 gjelder tilsvarende ved faglig godkjenning av realkompetanse.

§ 5-2 *Karakterer*

Karakteren ved vurdering og eksamen skal være bestått eller ikke bestått, eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I den graderte karakterskalaen fra A til F skal karakteren C gi uttrykk for en jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder, og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg.

§ 5-3 *Gradsbetegnelser*

Gradsbetegnelse for fullført utdanning med et omfang på 60 til 119 studiepoeng skal være «fagskolegrad».

Gradsbetegnelse for fullført utdanning med et omfang på minst 120 studiepoeng skal være «høyere fagskolegrad».

§ 5-4 *Utstedelse av vitnemål*

Fagskolen skal utstede vitnemål for fullført utdanning, uavhengig av utdanningens omfang, jf. fagskoleloven § 19.

For at fagskolen skal kunne utstede vitnemål eller annen dokumentasjon for fullført utdanning, må minst ett av emnene i utdanningen være avlagt ved fagskolen.

§ 5-5 *Vitnemålets innhold*

Vitnemålet skal vise:

- a) fagskolens og utdanningens navn
- b) kandidatens navn og fødselsnummer
- c) en beskrivelse av karaktersystemet
- d) kandidatens karakterer
- e) det overordnede læringsutbyttet for utdanningen
- f) utdanningens emner og eventuell praksis. Med emner menes de minste enhetene som gir en selvstendig karakter, og som studenten må bestå for å få godkjent utdanningen.
- g) nivå i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring
- h) antall studiepoeng og eventuell gradsbetegnelse
- i) datoen for når vitnemålet er utstedt.

Dersom utdanningen har krav om skikkethetsvurdering, skal vitnemålet vise dette.

§ 5-6 *Falske vitnemål og dokumenter*

Vitnemål og dokumenter anses som falske dersom de er manipulert eller endret, er tilbakekalt fordi resultatene er annullerte, eller på annen måte har et innhold som ikke er sannferdig.

Med dokument utstedt av falske utdanningsinstitusjoner menes dokument som er utstedt av ikke-eksisterende utdanningsinstitusjoner eller av utdanningsinstitusjoner som uriktig gir uttrykk for å ha akkreditering etter fagskoleloven § 5, universitets- og høyskoleloven kapittel 3 eller tilsvarende utenlandsk regelverk.

Kapittel 6 Generell godkjenning av utenlandsk utdanning

§ 6-1 *Søknad om generell godkjenning av utenlandsk utdanning*

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse kan etter søknad gi generell godkjenning av utenlandsk høyere yrkesfaglig utdanning i samsvar med kravene i fagskoleloven § 7.

§ 6-2 *Søkerens plikt til å fremlegge dokumentasjon*

Søkere må legge følgende dokumenter ved søknaden:

- a) Vitnemål eller tilsvarende bevis på fullført høyere yrkesfaglig utdanning eller annen yrkesfaglig utdanning på tilsvarende nivå, og tilhørende karakterutskrift.
- b) Dokumentasjon på fag- eller svennebrev, fullført utdanning eller realkompetanse som ga opptak til utdanningen nevnt i bokstav a.

- c) Bevis på eventuell navneendring.
- d) Oversettelse til norsk eller engelsk av dokumentene nevnt i bokstav a, b og c dersom dokumentene er utferdiget på et annet språk enn norsk, engelsk, finsk, dansk, svensk eller islandsk. Oversettelsen må være utført av statsautorisert translatør eller oversettelsesbyrå.

Søkere som ikke bruker elektronisk ID, må laste opp gyldige identitetsdokumenter.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse kan kreve ytterligere dokumentasjon dersom dette vil gjøre direktoratets saksbehandling vesentlig enklere og dokumentasjonen ikke er urimelig krevende å oppdrive for søkeren.

Direktoratet kan kreve originaldokumenter ettersendt for kontroll.

§ 6-3 Saksbehandlingen

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse vurderer dokumentenes ekthet og kan verifisere dokumenter ved henvendelse til utstederen av disse eller til rett myndighet i opprinnelseslandet.

Direktoratet kan avslå en søknad dersom det ikke er mulig å verifisere ektheten av den tilhørende dokumentasjonen, eller dersom direktoratet ikke kan fastslå at dokumentasjonen gir uttrykk for korrekte opplysninger.

Direktoratet skal påse at utdanningen er underlagt tilfredsstillende kvalitetssikring ved lærestedet der den er gjennomført. Med tilfredsstillende kvalitetssikring menes en form for offentlig akkreditering, eller kvalitetssikring utført av uavhengige aktører, internasjonale organisasjoner eller lignende.

§ 6-4 Godkjenningsvedtaket

Vedtaket om generell godkjenning av utenlandsk utdanning skal angi om utdanningen er sidestilt i nivå og omfang med norsk høyere yrkesfaglig utdanning. Vedtaket skal kort beskrive fagområdet for utdanningen.

Kapittel 7 Nasjonal klagenemnd for høyere yrkesfaglig utdanning

§ 7-1 Virkeområde

Den nasjonale klagenemndas oppgave er å behandle klager over enkeltvedtak truffet med hjemmel i

- a) fagskoleloven § 7 tredje ledd om inndragning, annullering og karantenetid
- b) fagskoleloven § 16 om opptak gjennom det samordnede opptaket, unntatt fagskolenes opptaksvedtak om realkompetanse jf. denne forskriften § 2-3 første ledd andre punktum eller spesielle opptakskrav jf. 2-4
- c) fagskoleloven § 16a tredje ledd om inndragning, annullering og karantenetid
- d) fagskoleloven § 24 om annullering av eksamen eller prøve
- e) fagskoleloven § 25 om bortvisning og utestenging
- f) fagskoleloven § 26 om vurdering av skikkethet
- g) fagskoleloven § 27 om politiattest.

§ 7-2 Klagenemndas oppnevning og sammensetning

Klagenemnda oppnevnes av departementet.

Klagenemnda skal ha sju medlemmer og skal være sammensatt slik:

- a) En leder og en nestleder som skal være jurister, jf. advokatloven § 67. Departementet utpeker leder og nestleder. Nestleder er vara for leder.
- b) To medlemmer med to numeriske varamedlemmer som er ansatt ved en fagskole.
- c) Ett medlem med personlig varamedlem fra forvaltningsområdet for videregående opplæring.
- d) To medlemmer med ett varamedlem som representerer studentene. Medlemmene skal oppnevnes i samsvar med forslag fra representative studentorganisasjoner.

Medlemmene oppnevnes for inntil fire år, med unntak av studentrepresentantene som oppnevnes for inntil to år. Medlemmene kan gjenoppnevnes én gang. Personer som har vært varamedlemmer kan oppnevnes i to perioder som fast medlem.

Kravene i likestillings- og diskrimineringsloven § 28 første ledd skal oppfylles for studentrepresentantene og de øvrige medlemmene hver for seg.

§ 7-3 Vedtaksførhet og flertallskrav

Klagenemnda er vedtaksfør når minst fire medlemmer, inkludert lederen eller nestlederen og en studentrepresentant, deltar i behandlingen.

Klagenemndas avgjørelser i saker etter fagskoleloven § 25 til § 27 treffes med to tredels flertall. Klagenemndas avgjørelser i saker etter fagskoleloven § 16 og § 24 treffes med alminnelig flertall.

Ved stemmelikhet har nemndas leder dobbeltstemme. Dersom nemndas leder ikke er til stede, har nestleder dobbeltstemme.

§ 7-4 Delegering i nemnda

Klagenemnda kan delegere til nemndas leder å fatte vedtak i enkle saker. Beslutningen om delegering må være enstemmig.

Kapittel 8 Fagskolers behandling av personopplysninger

§ 8-1 Innhenting av personopplysninger fra offentlige myndigheter mv.

Fagskolene kan innhente opplysninger om navn, fødselsnummer eller d-nummer, statsborgerskap, arbeidserfaring og vitnemål og annen dokumentasjon på oppnådd kompetanse fra offentlige myndigheter, fra offentlige systemer for vitnemål og fra statlige, fylkeskommunale og private utdanningsinstitusjoner, når dette er nødvendig for å ivareta søkeren eller studentens rettigheter eller utføre fagskolens oppgaver.

§ 8-2 Automatisert saksbehandling

Fagskolene kan fatte vedtak ved helt eller delvis automatisert saksbehandling i sine systemer. Den personen som vedtaket retter seg mot, kan kreve at vedtaket overprøves manuelt.

Kapittel 9 Ikrafttredelse

§ 9-1 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft xx.xx.xxxx.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 11. juli 2019 nr. 1005 om høyere yrkesfaglig utdanning og forskrift 23. april 2020 nr. 853 om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning.

13 Forslag til endringer i fagskoleloven

I lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) foreslås følgende endringer:

§ 5 andre og tredje ledd skal lyde:

Fagskoler ~~som får med~~ akkreditering for fagområde, har ~~fullmakt~~ myndighet til selv å opprette og endre fagskoleutdanninger innenfor disse fagområdene.

Fagskoler ~~som får med~~ institusjonsakkreditering, har ~~fullmakt~~ myndighet til selv å opprette og endre fagskoleutdanninger på alle fagområder.

§ 5 nytt sjettede ledd skal lyde:

Ved klage på NOKUTs vedtak om akkreditering kan ikke klageinstansen overprøve NOKUTs faglige vurderinger. Vedtak om akkreditering kan bare påklages av den fagskolen vedtaket gjelder.

§ 5 nåværende sjettede ledd blir nytt syvende ledd.

§ 5 a nytt fjerde ledd skal lyde:

Ved klage på NOKUTs vedtak ved tilsyn kan ikke klageinstansen overprøve NOKUTs faglige vurderinger. Vedtak kan bare påklages av den fagskolen vedtaket gjelder.

§ 5 a nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 8 skal lyde:

§ 8 Faglig godkjenning

Fagskoler skal godkjenne ~~godskrive~~ beståtte emner fra andre akkrediterte fagskoleutdanninger som *del av en students utdanning, dersom studenten har oppnådd et læringsutbytte tilsvarende oppfyller de faglige kravene ett eller flere emner i utdanningen ved den godkjennende fagskolen, dersom* og de aktuelle fagskoleutdanningene ligger innenfor det samme fagområdet eller nært beslektede fagområder. Det skal ikke gis dobbel uttelling for det samme faginnholdet. ~~Departementet kan gi forskrift om godskriving av emner fra andre fagskoleutdanninger.~~

Fagskoler kan etter en faglig vurdering også godkjenne ~~gi fritak for emner på grunnlag av~~ annen dokumentert relevant utdanning og kompetanse *som del av en students fagskoleutdanning dersom studenten har oppnådd et læringsutbytte tilsvarende ett eller flere emner ved den godkjennende fagskolen. Slik godkjenning kan gis* ~~Det kan gis et slikt fritak~~ på grunnlag av dokumentert realkompetanse. ~~Departementet kan gi forskrift om vurderingen av fritak.~~

Ved godkjenning trenger ikke studenten å ta tilsvarende emner på nytt.

Et vedtak om *faglig godkjenning* ~~godskrivning av eller fritak for emner~~ kan påklages. Klagen behandles i samsvar med § 20.

Departementet kan gi forskrift om faglig godkjenning, blant annet om vurdering av realkompetanse.

§ 15 skal lyde:

§ 15 *Læringsmiljø*

Styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorganene, legge forholdene til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø. Styret skal innenfor sitt ansvarsområde arbeide for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering, jf. [likestillings- og diskrimineringsloven § 13](#).

Hvis fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad, skal styret i samarbeid med studentsamskipnaden legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

Styret har ansvaret for at læringsmiljøet ~~og det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet er fullt~~ forsvarlig ~~med hensyn ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd. Læringsmiljøet er de forholdene som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, og som er av betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse. I læringsmiljøet inngår fysiske, digitale, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale forhold. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal styret, så langt det er mulig og rimelig, sørge for~~

- ~~a. at lokaler, adkomstveier, trapper, mv. er dimensjonert og innredet for den virksomheten som drives~~
- ~~b. at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklima og luftkvalitet~~
- ~~c. at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige~~
- ~~d. at lokalene er innredet slik at studentene unngår uheldige fysiske belastninger~~
- ~~e. at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges~~
- ~~f. at tekniske innretninger og utstyr er sikret og blir vedlikeholdt, slik at studentene unngår skader og ulykker~~
- ~~g. at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at personer med nedsatt funksjonsevne kan studere ved fagskolen~~
- ~~h. at læringsmiljøet er innrettet for studenter av ulike kjønn~~
- ~~i. at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.~~

~~Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter. Retten gjelder tilrettelegging som ikke innebærer en uforholdsmessig byrde for utdanningsinstitusjonen. I denne vurderingen skal det legges særlig vekt på tilretteleggingens effekt for å fjerne barrierer for disse studentene, kostnadene ved tilretteleggingen og institusjonens ressurser. Institusjoner på Svalbard skal, så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for~~

~~studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen skal ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles i den enkelte utdanningen.~~

~~En student har rett til å varsle om kritikkverdige forhold ved fagskolen. Gjengjeldelse mot studenten som varsler, er forbudt.~~

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at det fysiske og psykososiale læringsmiljøet er forsvarlig ~~kravene i tredje ledd er oppfylt.~~ Arbeidsmiljøloven kapittel 18 gjelder så langt det passer.

Departementet kan gi forskrift om kravene til læringsmiljøet.

§ 17 a andre ledd andre punktum skal lyde:

Studiepoeng skal brukes ved vurdering av *faglig godkjenning etter § 8 første ledd* ~~godskriving av utdanning mellom fagskoler~~ og i karakterutskrifter for gjennomførte emner fra fagskoleutdanning.

§ 19 første ledd andre punktum skal lyde:

Departementet ~~NOKUT~~ kan gi forskrift *om vilkår for utstedelse av vitnemål og om krav til vitnemålets utforming og innhold.*

§ 19 andre ledd oppheves.

§ 24 tredje ledd skal lyde:

Hvis en student har fått *faglig godkjenning* ~~fritak eller godskriving~~ etter § 8 ved å benytte et falskt vitnemål eller andre falske dokumenter, eller ved å opptre uredelig på annen måte, kan styret annullere *godkjenningen* ~~fritaket eller godskrivingen~~.

§ 26 nytt andre ledd skal lyde:

Dersom det er begrunnet tvil om at en student er skikket, skal fagskolen foreta en særskilt skikkethetsvurdering.

§ 26 nåværende andre til femte ledd blir tredje til sjetten ledd.

§ 27 nytt siste punktum i sjuende ledd skal lyde:

Studenter med merknad på politiattesten har ikke rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudier før fagskolen har fattet vedtak i saken.

§ 27 niende ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av kravet om politiattest, blant annet om saksbehandling og frister ~~saksbehandlingen i saker om innhenting og behandling av politiattest.~~

Ny § 28 c skal lyde:

§ 28 c *Individuell tilrettelegging*

Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter. Retten gjelder tilrettelegging som ikke innebærer en uforholdsmessig byrde for *fagskolen utdanningsinstitusjonen*. I denne vurderingen skal det legges særlig vekt på tilretteleggingens effekt for å fjerne barrierer for disse studentene, kostnadene ved tilretteleggingen og *fagskolens institusjonens* ressurser. *Fagskoler Institusjoner* på Svalbard skal, så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen skal ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles i den enkelte utdanningen.

Ny § 28 d skal lyde:

§ 28 d Rett til å varsle og forbud mot gjengjeldelse

En student har rett til å varsle om kritikkverdige forhold ved fagskolen. Gjengjeldelse mot studenten som varsler, er forbudt.

Ny § 28 e skal lyde:

§ 28 e Universell utforming

Styret skal sørge for at fagskolens alminnelige funksjoner er universelt utformet. Plikten gjelder ikke utforming som innebærer en uforholdsmessig byrde for fagskolen, jf. [likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18](#).

§ 33 tredje ledd skal lyde:

Regnskapene for private fagskoler skal revideres av statsautorisert ~~eller registrert~~ revisor, jf. [revisorloven § 3-1](#).

§ 38 første ledd skal lyde:

Hvis en privat fagskole ikke retter alvorlige forhold som er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven innen fristen etter § 34, kan departementet trekke akkrediteringen av *institusjonen*, fagområdet eller fagskoleutdanningen tilbake.

§ 39 andre ledd skal lyde:

Hvis ikke noe annet er bestemt, gjelder [forvaltningsloven kapittel III](#) til VI og VIII for avgjørelser om opptak, avsluttende vurdering, annullering av eksamen, bortvisning, utestenging, skikkethetsvurdering og *faglig godkjenning, godskrivning, og fritak* etter loven her.

§ 39 tredje ledd oppheves.

§ 44 fjerde ledd oppheves.